

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190. Računi pri poš. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čisto 78.180, Wien št. 105.241.

Naročnina znana mesečno 20.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.

Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

JUTRO

Pred Pekingom

Bržkone nas le še prav kratka časovna razdalja loči od poročila, da so Japonci zavzeli Peking. Z veliko naglico marširajo proti nekdanji kitajski prestolnici japonske in z njo združene mandžurske čete. Pokazalo se je zopet enkrat, da imajo Kitajci nesposobno vojsko in še bolj nesposobne generale; nihče ne pričakuje, da bi se mogli resno upirati prodirajoči japonski armadi ali jo celo zadržati.

Za Peking sam vojni dogodki ne pomenijo kaj posebno izrednega. V povojnih letih se je dogodilo že večkrat, da so bojne trupe od severa udarile na mesto in ga zavzele. V domačih vojnah, ki pretresajo Kitajsko že dolga leta, je Peking vedno blizu bojišča in spričo tega pogosto menja gospodarje. Gospodarji Mandžurije so v teh domačih vojnah vedno igrali zelo važno vlogo; bili so ves čas najbolj samostojni gospodje, ki si od ostale Kine niso dali nič ukazovati. Zlasti sloviti Čangsolim, stari maršal, o katerem se je pred leti toliko pisalo, in ki si je bil uređ Mandžurijo kot povsem samostojno državo, je posegel v kitajske notranje boje, zavzel Peking in ostal njegov gospodar do svoje nenadne smrti. Njegov sin in naslednik Čangsueliang je imel sprva prav isto gospostvo; v nasprotju s svojim očetom pa se je sprizidal s centralno vlado v Nankingu in se ji formalno podredil. Kljub temu pa mu v Nankingu niso prav zaupali, kar je bržkone v znatni meri pripomoglo k naglemu japonskemu uspehu v Mandžuriji. Nekateri namreč trdijo, da nankinska vlada nalašč ni dovolj podpirala Čangsuelianga, ko so mu Japonci vzeli Mandžurijo ter potem prodri v Džehol, češ, da niti ni tako napak, ako se centralna vlada iznebi premočnega maršala.

Čangsueliang je že pred več tedni odstopil, kar sicer ni navada kitajskih generalov, in s tem je obramba Pekinga prešla v roke armade, ki je neposredno podrejena nankinski vladi. Da pa bi se bila s tem izvršila kaka učinkovita izprememba, ni videti, zakaj tudi nankinska vlada ni močnejša kakor so armade posameznih generalov. Japonci in Mandžurci pa pri svojem prodiranju lahko trdijo, da je njihov cilj — obnova one mandžurske države, ki je obstajala že preden je nastal Mandžukuo, še takrat, ko so v Mukdenu gospodovali kitajski generali.

Kljub energičnim besedam Nanking malo stori za obrambo severnega dela države; zdi se, kakor da na japonsko-mandžurski pohod gleda nekako z istimi apatičnimi očmi, kakor pred leti na pohode te ali one mandžurske armade. Seveda se v Nankingu zavedajo, da je situacija danes močno drugačna, ali pomagati si ne morejo.

Danes, jutri bodo japonske čete zasedle Peking, brž nato bodo vkorakale v Tientsin, veliko pomorsko luko, in malo kasneje bo morda mandžurska vlada že proglasila združenje Mandžurije s temu provincami. Morda bodo v Pekingu in Tientsinu celo »sami« proklamirali neodvisnost od Kitajske in svojo združenje v Mandžurijo. Bodočnost je v teh homotijah še popolnoma negotova in trdnost je le to, da so za enkrat Japonci absolutni gospodarji in da lahko storijo, kar hočejo.

Evropa ima danes toliko posla z lastnimi krizami in težavami, da ne posveča skoro nikake pozornosti več zgodovinskemu dogodku tam na Daljnem vzhodu. In vendar so tako pomembni in značilni, da bi morali biti neprestano v mislih ne le državnikom in diplomatom, marveč sploh vsem mislečim pripadnikom bele rase. Kitajska je neizčrpen rezervoar človeške sile. Ako se Japoncem posreči, da vsaj del te sile, nezabljenosti moči vprežejo v svojo politiko, bo prišel čas, ko bodo lahko ustrahovali vse svet, najprej gospodarsko, zatem morda tudi politično. Rumena nevarnost ni več fantom; od leta do leta bolj postaja realnost, ki ne ograja samo Rusov in ne samo Amerikanov, temveč celokupnost belih narodov. Ti pa se v svoji zaslepljenosti grizejo in uničujejo med seboj, kakor da so se odločili za samomor.

Še bolj neposreden pa je nauk, ki ga mora iz japonskega vpadu v Kitajsko črpati miroljubna evropska javnost. Japonska je bila članica Društva narodov. Priznala je vse obveznosti, ki jih članstvo nalaga, podpisala Kelloggov protivojni pakt in še celo vrsto mednarodnih pogodb. Ko pa je prišla ugodna prilika, da lahko izpelje svoje imperialistične načrte, je mirne duše pogazila vse obveznosti in vse pogodbe. Ne Društvo narodov, ne podpisniki slovesnega protivojnega pakta nimajo moči in deloma niti ne volje, da bi se ji postavili po robu in prisilili na pomoč napadeni Kitajski. Mednarodni odnosi so tudi danes še taki, da je lastna moč najboljše in edino zanesljivo varstvo. Prevelika razorožitev in zaupanje v mednarodne pogodbe, na katerih odločajo tudi Nemci približno enako kakor Japonci, bi bila zato usodna zmotna za vsak narod, ki hoče ohraniti svojo svobodo.

ROOSEVELTOV KLIC OB DVANAJSTI URI

Ameriški predsednik je poslal vsem državam na svetu spomenico, naj omogočijo rešitev iz sedanje politične in gospodarske krize

Washington, 16. maja. g. Predsednik Zedinjenih držav je naslovil posebno spomenico na vlade vseh 54 držav, ki se udeležujejo razorožitvene konference ali so pripravile udeležbo na svetovni gospodarski konferenci. V spomenici poziva predsednik Roosevelt odgovorno državnike, naj vse stori, da ob dvanaesti uri rešijo razorožitveno konferenco in s tem ob enem omogočijo uspeh gospodarske konference. Spomenica pravi v začetku:

»Trdna nada ameriškega naroda mi je dala povod, da se obračam do vas in preko vas do vaših narodov. Ameriški narod upa, da se bo mir zagotovil s praktičnimi ukrepi o razorožitvi in da bo naša skupna borba zoper gospodarsko krizo privedla do uspeha in zmage.«

Roosevelt poudarja nadalje, kako velike važnosti bodo odločitve svetovne gospodarske konference in razorožitvene konference; od njih bo odvisno izboljšanje socialnih razmer in odvisna ohranitev individualnih človeških pravic. Ravnanje pa je treba naglo, kajti svet ne more čakati na posvetovanja, ki se vlečejo brez konca in kraja. Po pregledu svetovnega gospodarskega položaja in zmede v razorožitvenih problemih predlaga nato predsednik Roosevelt svoj načrt za ohranitev mira. Načrt vsebuje naslednje točke:

1. Vse države naj podpirajo Macdonaldov predlog za odstranitev napadateljskega orožja.
2. O ukrepih, potrebnih za izvedbo tega načrta, naj se čimprej sklene pogodba.
3. Dokler se ti ukrepi pripravljajo, naj nobena država ne poveča svoje oborožitve preko meje, ki so ji določene po obstoječih pogodbah.

4. Vse države naj sklenejo svečano končnoveljavno nenapadalno pogodbo, v kateri naj se obvežejo, da ne bodo poslale preko svoje nobene, kakršnekolj oborožene sile. Če bi se katerakoli močna država ne hotela odkritosrčno priključiti tem ciljem, bo pot do svetovnega mira še težja in civilizirani svet bo vedel, na koga bo padla odgovornost za ta neuspeh.

Predsednik Roosevelt omenja nato probleme ženevske konference in izjavlja, da morajo imeti države, ki se oborožujejo, bodisi veselje do napadov zaradi teritorialnih izprememb ali pa strah pred kakršnokoli sovražno invazijo.

»Mislim — pravi dalje Roosevelt — da se čuti pretežna večina držav primorano k ohranitvi svoje prevelike oborožitve zaradi tega, ker se boji napadateljskih akcij od zunaj, ne pa zato, ker bi hotela sama napasti. Ta strah je upravičen, kajti napadalno orožje je mnogo močnejše kakor obrambno. Obmejne utrube, strelski jarki, žične ovire, in sploh vsa obrambna sredstva niso več nepremagljiva v primeri z modernimi vojnimi letali, težko artiljerijo, tanki in strupenimi plini. Če se vse države sporazumno odrečejo posesti in uporabi tega orožja, potem bo vsak uspešen napad nemogoč in bodo postali obrambni ukrepi avtomatično nepremagljivi, obenem pa bodo zagotovljene meje in neodvisnost vsake države.«

Zamenjava ciljev — ugotavlja predsednik Roosevelt dalje — je povzročila v Ženevi nevarne incidente. Ravnanje je treba skupno in stremiljeno, da bi ta skupna akcija imela čim večje koristi. Zopovedujoči klic te velike dolžnosti mora odstraniti vse male ovire in postaviti ob stran vse malenkostne cilje. Glede svetovne gospodarske konfe-

rence zahteva predsednik Roosevelt stabilizacijo vzlut in osvoboditev svetovne trgovine z mednarodno akcijo za dvig standarda cen. Posamezne partikularne programe za obnovo gospodarstva bi bilo treba nadomestiti z dobro premišljeno mednarodno akcijo.

Poslanica ameriškega predsednika je bila dostavljena šefom vseh držav, ki so zastopane v Ženevi in na svetovni gospodarski konferenci. Med njimi je tudi predsednik sveta ljudskih komisarjev Sovjetske unije Kalinin, pri čemer pa se z merodajne strani izrecno podarja, da s tem ni združeno nobeno priznanje Sovjetske unije s strani Zedinjenih držav.

Amerika v protinemški fronti

Washington, 16. maja. AA. Spomenico predsednika Roosevelta je vsa ameriška javnost sprejela z velikim navdušenjem. V njej vidijo neposredni odgovor na naklepe, ki jih pripisujejo hitlerjevski vladi; poslanica naj Hitlerju prepreči, da ne bi jutri vrgel bojne rokavice vsemu civiliziranemu svetu. V Rooseveltovm aludiranju na »narod, ki ne bi hotel omejitvi oboroževanja«, vidijo v tujakajših političnih krogih resno svarilo na nemški naslov.

Pariz, 16. maja. Č. Včerajšnjemu sestanku francoskega zunanjega ministra Boncourja in ameriškega glavnega delegata na razorožitveni konferenci Normana Davisa pripisujejo današnji listi velik pomen. O vsebini razgovora poroča »Journal«: Francoski minister je preprčan ameriškega delegata, da se je Nemčija stvarno že pričela oboroževati ter da se v nemških tovarnah izdeluje orožje, kakršno Nemčiji po versailleski pogodbi ni bilo dovoljeno. Oba državnik sta proučila vprašanje o sankcijah proti Nemčiji in sta vpoštevata tudi možnost skupnega protesta, ki bi do neke

mere pomenil prvi opomin Berlinu. »Chicago Tribune« poroča v svoji pariški izdaji, da je sestanek Boncour-Davis potrdil vest o sporazumu med Zedinjenimi državami, Anglijo in Francijo, da je treba preprečiti nemško ofenzivo za dosego svobode v oboroževanju.

Angleži so se otresli sentimentalnosti

London, 16. maja. V spodnji zbornici je poslanec polkovnik Wegwood vložil interpelacijo z vprašanjem, ali je vlada pripravljena v danem primeru predlagati, da se skliče vrhovni svet aliranih sil. Zunanji minister Simon je kratko odgovoril: Seveda. Današnji »Times« pravijo v svojem uvodniku v zvezi z dogodki v Nemčiji, da Hitlerjev pokret ne pomeni ničesar drugega nego novo nemško pripravo na vojno. S 1. januarjem so iz nemških skovarjev črtali besedi smir in spominjence ter sprejeli v nje spet stare germanske izraze, da je »boljša namera ima Nemčija, je razkril tudi Papev in svojem govoru v Münsteru, Hitler bo ob koncu svojega življenja lahko dejal, da je spet vzročil nemški vojaški duh z vsemi njegovimi značilnostmi.

Diplomatski dopisnik »Daily Herald« pravi, da je treba pričakovati v Ženevi nove krize. Francoska vlada namerava predlagati, naj bi Društvo narodov uvedlo preiskavo zaradi dozvedevanja tajnega oboroževanja v Nemčiji. To zahtevo bo podpisala tudi Anglija.

Seja londonske vlade

London, 16. maja. Č. Vzemirjenje političnih krogov zaradi situacije, ki je nastala spričo zadržanja Nemčije, je v zadnjih 24 urah doseglo svoj vrhunec. Angleški zastopnik na konferenci, državni podtajnik Eden, je prispel iz Ženeve v London, da predloži posebno poročilo odbora angleške vlade, ki odloča o razorožitvenih vprašanjih. Jutri dopoldne se bo sestal ministrski svet, ki se bo bavil izključno z vprašanjem razorožitve. Razpravljati bo tudi o poslanici predsednika Roosevelta. Za enkrat še ni padla odločitev, ali se bo zunanji minister Simon ali vojni minister Halifax udeležil seje glavnega odbora razorožitvene konference, ki je napovedana za četrtek. V vladnih krogih so proti temu, da bi sir Simon odstopoval iz Londona, predel bi angleška vlada ne proučila izjav, ki jih bo nemški državni kancelar Hitler podal na jutrišnji seji nemškega državnega zbora. V ta namen se bo vlada že v četrtek zvečer zopet sestala k seji.

Nemčija ima besedo

Mednarodna situacija je dozorela do odločitve — Hitler v zagati brez izhoda — Ves svet napeto čaka na današnjo izjavo nemške vlade

Pariz, 16. maja. r. Tekoči teden označujejo v tujakajših političnih in diplomatskih krogih za leden najvažnejši odločitev po vojne dobe. Sedaj se ima odločiti, v kako smer bo krenila mednarodna politika Evrope; mednarodno sodelovanje na političnem in gospodarskem polju ali pa novo oboroževalno tekmovalstvo, poostreno z gospodarsko vojno na vseh frontah. Kljub tem usodnim odločitvam pa v tujakajših diplomatskih krogih ne kažejo nobene nevarnosti, marveč naglašajo, da je treba ohraniti mirno kri. Ničesar se ne more zgoditi, kar bi moglo izzvati kakršno koli presenečenje. Francija je pripravljena na vse eventualnosti, a

solidarnost med velesilami ni bila še nikdar tako odkritosrčna in odločna, kakor je sedaj. To je predvsem uspeh nemške zunanje politike. Sliši se sicer kakor paradoks, vendar pa je nepo- bitno dejstvo, da se Hitlerjev trijumf v notranji politiki na zunanje-političnem polju vedno bolj očito izpreminja v triumf Francije. Kar je bil največji ideal francoske vojnove politike,

obnova zavezniške fronte proti nemškemu imperializmu,

je dosegel Hitler s svojimi političnimi metodami. Ni dvoma, da Nemčija od podpisa versajske mirovne pogodbe nikdar ni bila bolj osamljena, kakor sedaj. Razorožitvena razprava, ki bi se morala danes pričeti v Ženevi, je bila v zadnjem trenutku odgledana do četrčka, da se pušči na ta način Nemčiji možnost svobodne odločitve o tem, ali hoče sodelovati za dosego stvarne razorožitve v smislu izpolnitve angleškega načrta in ob vpoštevaniu francoskega stališča glede jantstva za varnost, ali pa hoče razbiti razorožitveno konferenco in prevzeti odgovornost za vse nadaljnje posledice. Izjava nemškega kancelarja bo služila za osnovo nadaljnje razprave v Ženevi. Hitlerjev položaj je tem bolj neprizeten, ker danes

ne zastopuje več miroljubne besede, marveč so potrebna dejanja.

Svečane izjave, da je Nemčija za mir, sodelovanje in enakopravnost, ne morejo izpremeniti razpoloženja v Ženevi. Toda za enkrat ni videti, kaj bi mogel Hitler razen lepih besed prožiti v dokaz resnične miroljubnosti Nemčije, ne da bi pri tem škodoval prestžu svojega režima. Ko je bil še v opoziciji, je preveč obljubljal, a mase pričakujejo sedaj, da bo izpolnil to, kar je predstavljal kot ideal nemške politike, obnovo nemške vojaške moči. Ni čuda, da zato ves svet z napetostjo čaka, kaj bo povedal Hitler v sredo v državnem zboru. V tujakajših krogih pa tudi opozarjajo na to, da se je

Hitler v posnemaniu fašističnih metod izkazal za slabega učena svojega rimskega mojstra. Zdi se namreč, da je bila Hitlerju nujno potrebna zunanje-politična sen-

zacija, da bi odvrnil pozornost svojih mas od notranjih težkoč, ki postajajo z vsakim dnem večje. Bojkot nemškega blaga v inozemstvu zavzema vedno več obseg, kar se čuti zlasti pri nemškem izvozu. Samo v mesecu marcu je izvoz padel za nad 10 odstotkov, kar se v dobi splošne gospodarske stagnacije čuti tudi pri državnih financah. Poleg tega je Hitler izčrpal vsa državna sredstva za omiljenje brezposelnosti potom javnih del ter za podporo agrarcev v Vzhodni Nemčiji. K temu prihaja še okoliščina, da zapadejo v kratkem nemška odplačila dolgov v inozemstvu. Kritje obkoka bankovcev je padlo na 9 odstotkov, tako da postaja

problem državnih financ z vsakim dnevom bolj pereč.

Množijo se vesti, da bo Nemčija ustavila vsa inozemska plačila, državna in zasebna, ker nima več deviz. To bi še bolj omejalo zaupanje v nemško gospodarstvo. Zato ni neverjetno, da je bil ženevski alarm inseceniran za to, da bi odvrnil pozornost od notranjih težkoč. In ni izključeno, da je vseskupaj le maneuver, s katerim bi rad Hitler prisilil zapadne velesile, da pristanejo na nove gospodarske koncesije. Toda

Evropa se ne da več varati

in ve, kaj ji je storili. Odkar je Anglija spoznala nevarnost, ki preči od hitlerjevske Nemčije in njene oboroževalne politike, je konec večnih izsiljevanj in koncesij. Napočil je čas jasnih in odkritih besed. Angleški listi soglasno poudarjajo, da je situacija sedaj čista. Nemčija se mora odločiti. Vse druge države že vedo, kaj je njihova dolžnost. Tudi groznje, da bo Nemčija zapustila razorožitveno konferenco, danes ne vplivajo več. Za zavezniške bi pomenilo to le oprostitev od vseh prejšnjih obveznosti in obljub ter svobodne roke, a za Nemčijo povratek na določbe versajske mirovne pogodbe z vsemi njenimi sankcijami. Poprej na te sankcije ni bilo niti misliti, ker je vladala v tem pogledu velika nesloga med samimi zavezniki. Anglija je bila v tem pogledu odločno proti Franciji in je zagovarjala nemško stališče. Sedaj pa se je položaj iz temeljev izpremenil. Danes Anglija v celoti odobrava francoske zahteve po garancijah za varnost in baš ona zavzema stališče, da Nemčija ne sme ostati nezakazovana, ako prepreči razorožitve.

Veliko pozornost v vseh tujakajših krogih je vzbudil danes

korak ameriškega predsednika Roosevelta

V ameriških krogih so zaradi postopanja Nemčije resno vznemirjeni. Tam so uverjeni, da bi si Nemčija s sprjetjem Macdonaldovega razorožitvenega predloga lahko zagotovila i varnost i enakopravnost, ako bi ji bilo res kaj do tega. Toda Nemci hočejo vse kaj drugega. Zato naglašajo, da ni mogoče dovoliti Nemčiji pod pretežno enakopravnosti zopetne oborožitve. Postopanje

Nemčije uničuje tudi vsako nado v uspeh londonske gospodarske konference in bo onemogočilo nadaljevanje razorožitvene konference. Prav posebno nemilo je dirnil tujakajšne kroge medeljski govor nemškega podkancelarja Papeva, v katerem vidijo ono mentalnato, ki so jo smatrali v Nemčiji že za zatrto in ki je morala izzvati popoln preokret v svetovnem javnem mnenju napram Nemčiji.

Upeštevajoč vse to, je predsednik Roosevelt danes izdal poslanico na ves svet, v kateri opozarja na nevarnost, ki grozi, ako se razorožitvena konferenca izjalovi.

Poslanico g. Roosevelta smatrajo splošno kot zadnji opomin Nemčiji in Hitlerju, naj dobro premisli, kaj bo jutri govoril. Če bo onemogočil razorožitveno konferenco, mora računati s strnjeno fronto ostalega sveta.

Pod takimi okoliščinami se torej jutri sestane nemški državni zbor

Po vseh iz Berlinu so se vršila danes vsem dan posvetovanja nemške vlade s predsednikom ženevske delegacije Nadolnim. Kakšni so sklepi, trenutno še ni znano. Toda iz pisave nemške tiskarje se daje dalo sklepati, da v Berlinu uvidevajo, kako nevarna je postala situacija in zato računajo s tem, da bo Hitlerjev govor jutri dokaj zmeren. Listi rekrimirajo dosegljanje potek razorožitvenih pogajanj, naglašajo obljube, ki so jih dajali Nemčiji in odklanjajo vsako odgovornost za to, če se zopet pojavlja vojna psihoza, naglašajoč, da Hitlerjeva vojna ne želi, ker je tudi njej potreben mir. Pri tem slikajo postopanje nemške delegacije je kot polencirano zablavo po splošni razorožitvi.

Sad hitlerjevske politike: grozeč finančni polom

Nemčija sklicuje inozemske upnike, da doseže odgodev plačevanja obresti — Državna banka brez deviz

Berlin, 16. maja. d. Predsednik državne banke dr. Schacht, ki se nahaja na povratku iz Amerike, je pozval zaposelnike inozemskih upnikov za 26. maja v Berlin k razgovoru o novi ureditvi plačevanja nemških dolgov v inozemstvu. V svojem pozivu pravi med drugim:

Zaradi neprestanega odloka zlata in deviz je Nemčiji namreč postalo nemogoče, da bi vršila še nadalje na dosegljanje način obrestno in amortizacijsko službo za zasebne nemške dolgeve v inozemstvu. Od meseca junija l. 1931, ko je ustavila svoja plačila Danabanki, je Nemčija izplačala 207 milijard inozemskih dolgov. Izvršila je razna plačila tudi v okviru časne odgovoditve plačil. Dokler je dopuščal gospodarski položaj, je omogočala državna banka, da so zasebni dolžniki vračali svoje dolgeve v zlatu in devizah, sedaj pa je postal devizni položaj državne banke tako resen, da dotok deviz ne zadošča več za kritje nemških obveznosti. Devizni dotok je znašal v prvem četrtletju tekočega leta samo 90 milijonov mark, v tem času pa je bilo treba plačati 240 milijonov mark za obresti in amortizacijo inozemskih dolgov. Se dai so se tudi izvozne možnosti zaradi oslabiljenja anglo-ameriške valute tako polejšale, da se tudi v prihodnjih mesecih devizna bilanca ne bo izboljšala, ker se je zaloga zlata in deviz državne banke skrčila na 500 milijonov, in je povsem jasno, da državna banka ne bo imela več na razpolago sredstev za pokritje obveznosti zasebnih dolžnikov.

Na konferenci v Berlinu bo Nemčija skušala doseči delan ali popoln transferni moratorij. Nemškim dolžnikom naj bi bilo dovoljeno, da bi plačevali svoje obveznosti v markah pri državni banki, ki bi potem v izmeri dotoka deviz izvršila transferne prenose na inozemske upnike. Glavno težkočo bo bržkone povzročalo dejstvo, da valute najvažnejših upniških držav več ali manj

kolobajo, zaradi česar nastaja vprašanje, kdo naj bi kril morebitno izgubo. Zadeva bi postala množico lažja, če bi svetovna gospodarska konferenca dovedla do stabilizacije vseh valut. Dr. Schacht želi, da bi se ta vprašanja čimprej razčistila, zaradi česar je sklical konferenco upnikov še pred sestankom svetovne gospodarske konference. Jasno je, da je kočljivi gospodarski položaj, v katerega je zašla ponovno Nemčija, v mnogi meri zakrivila nova nemška politika pod Hitlerjevimi vodstvom, ki je s svojimi zahtevami po popolni oborožitvi zbudila po vsem svetu nezaupanje in odpor. Kakor znano se, je nemška zunanja trgovina poslabšala tudi zaradi tega, ker so na preganjanje židov v Nemčiji započele židovske organizacije v Angliji, Ameriki in Franciji velikopotezno akcijo za bojkot nemškega blaga, čezar posledice se kažejo v čimdalje bolj narasčajoci meri.

Obsodba v Tapredovi aferi

Zagreb, 16. maja. n. Danes je bila razglašena razsodba v procesu proti avtobusnemu podjetju »Tapred« zaradi ponarejanja voznih listkov. Bivši ravnatelj podjetja Adolf Zipsper je bil obsodan na leto čni zapor in 6000 Din globe, prokurist Oton Schill pa na štiri mesece zopora, dočim je bil upravitelj podružnice Tapreda v Crikvenici, Nikola Zipsper, oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Obsojenca sta s izgovorila rok treh dni za priziv.

Iz zdravniške službe

Beograd, 16. maja. p. Z odlokom ministrstva socialne politike sta postavljena za uradniška pripravnika državne bolnice za ženske bolezni v Ljubljani dosedanja volonterja dr. Ivan Plavšič in dr. Bogumil Roš.

Nemški minister izgnan iz Avstrije

Dr. Frank je moral pod policijskim spremstvom zapustiti avstrijsko ozemlje — Medsebojne protestne demarše v Berlinu in na Dunaju

Dunaj, 16. maja. d. Nemški pravosodni minister dr. Frank je imel v Gradcu, kjer se je v nedeljo mudil, govor, v katerem je ostro napadel avstrijsko vladu zaradi sprejema, ki ga je doživel ob prihodu na letališče v Aspernu. Na podlagi poročila graških oblasti je dunajska vlada sklenila, da izžene ministra dr. Franka in ga pozove, naj takoj zapusti avstrijsko ozemlje. Ta odredba ni mogla biti več dr. Franku pravočasno dostavljena v Gradcu, ker se je med tem že odpravil v Solnograd. Zaradi tega je avstrijska vlada naročila tamšnji policiji, naj ga zadrži in mu sprosti njen sklep. Prihod dr. Franka v Solnograd se je zakasnil, ker se je med vožnjo dalje časa ustavil v St. Gilgen, zaradi česar je prispel v Solnograd šele ob 7. zvečer. Ko so mu izročili odlok o izgonu, je kratko odvrnil, da bo prejel večerjal, nato pa svoje potovanje nadaljeval. Vest o izgonu ministra dr. Franka se je v Solnogradu naglo razširila in kmalu nato je že prišlo do demonstracij narodnih socialistov, ki so zahtevali preklic odloka. Nestopiti je morala policija, ki je demonstrante razgnala in vzpostavila zopet red. Ob pol 8. zvečer je minister dr. Frank v spremstvu policije nadaljeval svojo pot ter je prekorajil bavarsko mejo pri Freilassingu.

Glavni vzrok, da so dr. Franka na Dunaju tako neustojljivo sprejeli, je bil govor, ki ga je imel pred tedni v Monakovem po radu in v katerem je dejal, da se bo nemška narodno-socialistična stranka zaščitila svoje somišljenke v Avstriji in napravila red, če bo avstrijska vlada je nadalje omejevala njihovo svobodo. Zaradi tega govora se je po naročilu dunajske vlade pritožil avstrijski poslanik Tauschitz v Berlinu v zunanjem uradu, kjer se je pozneje še ponovno zglasil, ker na svoj protest ni dobil nobenega odgovora. Na ta govor in na neredno pritožbo se je tudi nanašala Dunajskega policijskega podpredsednika Skubla, ko je dr. Franku ob prihodu v Aspern izjavil, da je njegov poset nezaželen. Ker je dr. Frank tudi na se tanku s somišljenki v Gradcu v svojem govoru omalovaževal avstrijsko zvezno vlado, zlasti pa zveznega kancelarja, ter pozival tudi k odporu, je večeraj avstrijski poslanik v Berlinu zaprosil zunanje ministra Neuratha, naj bi nemška vlada posredovala, da se minister dr. Frank čimprej vrne iz Avstrije, ker bi bila drugače avstrijska vlada prisiljena poskrbeti, da se kaj takega več ne ponovi.

Če tako se je večeraj popoldne zglasil nemški poslanik na Dunaju dr. Rieth pri zveznem kancelarju dr. Dollfussu, pri katerem je po nalogu nemškega zunanjega ministrstva protestiral zaradi dogodkov ob prihodu nemških ministrov in njihovega sprejema na letališču v Aspernu. Zvezni kancelar dr. Dollfuss je izjavil, da bo to pojasnil, kadar bo dobil zadovoljiv odgovor nemške vlade in opravičilo za dr. Frankove grožnje v govoru, ki ga je imel v Monakovem po radiju. Pri tem je naglašal svoje prizadevanje, da ohrani samo po

sebi imevno prijateljsko razmerje z nemško državo.

Zaradi spora, ki je nastal med avstrijsko in nemško vlado je tudi nemški Aeroklub odpovedal svojo udeležbo pri letalski tekmi preko Alp, ki jo namerava prirediti avstrijski Aeroklub.

Hitlerjevski emisarji se morajo izseliti

Dunaj, 16. maja g. Kakor znano, sta bila pred dnevi izgnana iz Avstrije narodno-socialistični okrožni inspektor za Koroško Kothlen in drugi okrožni vodja Kauders, ki je jugoslovanski državljan. Glasilo Heimwehra »Das österr. Abendblatt« poroča danes, da ne bo ostalo samo pri izgonu teh dveh narodno-socialističnih emisarjev, temveč bodo prišli na vrsto še drugi, med njimi najprej narodno-socialistični deželni inspektor Teo Habicht. Za danes je Habicht napovedal predavanje v Gradcu, ki pa je bilo prepovedano. Pri tej prepovedi na bržkone ne bo ostalo, ker nadaljevali Hitlerjevski emisarji delo skrivaj. Predvsem stremijo za tem, da bi naščuvali zoper vlado uradništvo. V vladnih krogih izjavljajo, da bo vlada nastopila proti vsakemu javnemu ali tajnemu rovarjenju narodno-socialističnih emisarjev z najostrejšimi in najbolj radikalnimi sredstvi.

Politična bitka po radiju

Dunaj, 16. maja s. Za danes ob 21.20 je bilo napovedano predavanje po radiju, ki pa je bilo v zadnjem trenutku odpovedano. Namesto tega naj bi ob tem času pravosodni minister Schuschnigg govoril o znanstveni misli Avstrije. Opoldne se je izvedelo, da tudi tega predavanja ne bo in da bo govoril ob tem času zvezni kancelar dr. Dollfuss o zadnjih dogodkih, če bo nemški državni minister dr. Frank, kakor je nameraval, govoril po nemškem radiju o svojih doživljajih v Avstriji.

Italijani hvalijo Dollfussa

Rim, 16. maja s. Italijanski listi poročajo obširno o nedeljskem pohodu »Heimwehra« na Dunaju in so polni hvale za nastop zveznega kancelarja dr. Dollfussa. »Journal d'Italie« poličrtava izjavo dr. Dollfussa, da mora ostati ohranjena Avstrijskega kršanska Avstrija, ki bo imela kot svoj edini simbol samo avstrijsko zastavo. »Tribuna« popisuje impozantnost heimwehrovskega pohoda, ki dokazuje, da bo imela ta organizacija najbrže že v dohodni bodočnosti velik vpliv na usodo države.

Prekinitev diplomatskih odnošajev?

Dunaj, 16. maja s. V političnih krogih zatrjujejo, da bo nemška vlada odpoklicala svojega poslanika na Dunaju dr. Rietha, če se ne bo posrečilo v zadnjem trenutku spraviti spor mirno s sveta in tako preprečiti prelom diplomatskih odnošajev. Če bo dr. Rieth odpoklican, bi morala seveda tudi avstrijska vlada odpoklicati svojega berlinskega poslanika Tauschnitza.

Nj. VI. kralj — podpornik umetnosti

Beograd, 16. maja. p. V želji, da pomaga našim umetnikom in podpre napredek jugoslovske likovne umetnosti, je Nj. Vel. kralj kupil na pomladni razstavi jugoslovske likovnih umetnikov v Beogradu 12 del (10 s'k in 2 skulpturi) v skupni vrednosti 80.000 Din. Med kupljenimi deli je tudi slika slovskega slikarja Antona Gaimira Kosa in kiparja Loizeta Dolinarja.

Nova stranka odobrena

Beograd, 16. maja. p. Notranje ministrstvo je danes izdalo odlok, s katerim odobrava pravico nove Jugoslovske narodne stranke. Stranka je dobila s tem pravico, da začne snovati svoje politične organizacije. Definitivno bo ustanovljena šele, ko izpolni vse pogoje, predpisane v zakonu o društvi in zborovanjih, k čemur spada v prvi vrsti to, da vsaj v polovici vseh srezov v državi osnuje svoje organizacije.

Poljska in Jugoslavija

Beograd, 16. maja. p. Predsednik Poljsko-jugoslovskega društva v Varšavi narodni poslanec Diboski, ki je prispel v Jugoslavijo, je danes v spremstvu poljskega poslanika Schwarzburg-Güntherja posetil jugoslovskega senat, kjer ga je sprejel predsednik z večim številom senatorjev. Po posetu je Diboski v razgovoru z novinarji izjavil, da vsakokrat, kadar pride v Jugoslavijo opazi velik napredek. Zatrdi je, da je jugoslovske-poljsko prijateljstvo neomajno in da postaja z vsakim dnem čvrsteje. Oba slovska naroda kažeta medsebojno popolno razumevanje. Jugoslavija je vsakemu Poljaku draga in Poljska ina popolno razumevanje za vse težkote, s katerimi se mora Jugoslavija enako kakor Poljska boriti na gospodarskem in političnem polju.

Zima v maju

Beograd, 16. maja. p. Letošnji maj je v naši državi bolj zimski kakor pomladanski mesec. Za deževjem prvih dni je nastopila sedaj nova zima. Po vsaj državi je nenavadno hladno, v južnih pokrajinah pa je zapadel celo sneg. V Bosni, v Sandžaku in v Sumadiji že dva dni sneži, temperatura pa se giblje okrog ničle. Povsod drugod, z edino izjemo dravske in zapadnih delov savske banovine pa dežuje. Zato tudi vse reke, zlasti Sava in Dunav zopet hitro narastajo. Sava je danes narasla pri Beogradu zopet za 14 cm, Dunav pa je že 3.36 metra nad normalo.

Sarajevo, 16. maja. n. Temperatura je zaradi velikega deževja izredno padla. V pretekli noči je zelo snežilo. Sneg je prenehel naletavati šele davi ob 9. V mestu ga je padlo več centimetrov. Okoliški hribovi so vsi pod snegom.

Načrt uredbe o gradnji društvenih domov

Beograd, 16. maja. AA. V ministrstvu za telesno vzgojo so izdelali uredbo o gradnji domov in drugih objektov društev in ustanov, ki spadajo v pristojnost ministrstva za telesno vzgojo prebivalstva. Načrt te uredbe je sporočen zainteresiranim ministrstvom v pregled in izjavo.

Dva lepa shoda v Prekmurju

Murska Sobota, 15. maja. Narodni poslanec g. Josip Benko je imel večeraj, v nedeljo dva prav lepa shoda v mursko-boškim srezu. Prvi je bil v Gornjih Petrovcih, kjer je bilo navzočih okoli 300 oseb, samih volilcev, med njimi 122 galsicev in uniformah, ki so g. poslancu prisrčno privredili tudi prisrčen sprejem. Prvi je govoril mursko-boškim župan in član banovinskega sveta g. notar Koder, ki je zlasti poudarjal potrebo organiziranja kmečkega stanu. Omenil je med drugim, kako je na shodu v Nišu glasovalo nad 130.000 oseb pretežno kmetijskega stanu za vsedržno stranko. Poslanec g. Benko se je zahvalil za lepi sprejem ter nato razpravljalo o gospodarskem in političnem položaju v naši državi.

Shodu v Gornji Lendavi je prisostvovalo okoli 500 oseb, tudi samih volilcev. V tem okolišu so prebivalci po ogromni večini katoliki, pa je toliko bolj pomembna evanđeljska shoda, ker je g. Benko evangelicijan. G. poslanec je v svojem govoru izjavil, da se kmetije sicer ne morejo preveč pohvaliti s svojim položajem, da se pa na drugi strani vse preveč govori o krizi. Narod mora biti organiziran, da more svoje želje potom organizacije izražati na pristojna mesta. Osebito narodni poslanci morajo biti informirani o željah in težnjah naroda. Pri politični organizaciji mora zato vse sodelovati. Nujna potreba je, da iščejo kmetije pomoč tam, kjer jo morejo pričakovati, torej v prvi vrsti v močni, vso državo obsegaajoči stranki JRKD. Nato je g. poslanec poročal o delovanju vlade in o podporni akciji za pomoč po suši prizadetih krajev. Poudaril je, da je vlada za Prekmurje dovolila 200 nakaznic za četrtnski prevoz živil, s čemur je bila odstranjena katastrofa, ki je pretila prebivalstvu. Dotaknil se je tudi izvoza živine in mesa v Avstrijo in omenil težave glede zaposlitve sezonskih delavcev, posebno na Francoskem; na žalost tudi ni pričakovati, da bi Nemčija letos sprejela naše sezonske delavce. Ob zaključku svojega govora je pozval volilce, naj bodo složni in naj se z zapanenim oklepaio vsedržavne stranke.

Na obeh shodih so udeleženci z velikim zanimanjem in navdušenjem sledili izvajanjem svojega poslanca in ga prosili, naj bi prišel v kratkem zopet k njim. Pod vtisom lepega shoda v Gor. Petrovcih so bile takoj ustanovljene tri nove organizacije JRKD, pripravila pa se še ustanovitve četrte. — V Gor. Lendavi je bil po shodu občini zbor JRKD in volitev novega odbora. Za predsednika je bil izvoljen obče priljubljeni banovinski zdravnik dr. Branko Lukman.

Pesem za pesmijo užiga

Nadaljnji uspehi turneje trboveljskih slavčkov

Brno, 15. maja. Ni potrebno poudarjati, da so imeli trboveljski Slavčki tudi v Moravski Ostravi uspeh, kakor doslej povsod. Iz Olomouca, od koder smo se odpravili ob 16, ko smo bili prej še gosti v ljubezni hiši dr. Vybiralca, smo dospeli v Moravsko Ostravo okrog 20. Na kolodvoru so nas pričakovali lični s predsednikom ravnateljem dr. Papouškom in mnogimi našimi rojaki, dobri prijatelji in znanci. Nastanjeni smo bili v »Ludmili«, nekaki naši »Mudiki«, 22 dečkov pa v dijaškem domu. Po večerji je šla dekad takoj leč, vožnja je pa malo utrudila.

Zjutraj sta bili v dvorani Ljudskega doma dve akademiji za solarje, druga za drugo, da se so mogli razpovrstiti, kajti solarjev se je priglasilo toliko, da tudi 3 ali 4 akademije ne bi zdoštovale, čeprav sprejme dvorana dobrih blizu 2000 poslušalcev. Popoldne si si pevci pod vodstvom domačinov ogledali mesto in se tudi povzpeli na vsaki stoip novega magistrata, od koder je lep razgled daleč po Moravski in Sleski, nekdanji Poljski Ostravi. To je izpomnata stavba v modernem slogu, ki je veljala 70 milijonov Kč. Mesto je zelo lepo in zanimivo. Na vseh platih se dvigajo v zrak visoki dimniki rudnikov, železarn in tovarn. Saj so samo Vitkovice, to svetovnoznano železarsko podjetje, mesto zase. Poseben značaj dajejo zelo razsejano mestu velike industrijske naprave, ki so vidni na kraju ulic liki gledališke kulise.

Moravska Ostrava je zelo kulturno mesto. Vsak dan je tu več kulturnih prireditev. Na dan našega koncerta je kazal svoje vražje domisleke Vlasta Burau, ki zna prav tak potovalni našrt kakor mi. Isti večer je bila v Umetniškem domu oratorij razstave največjega živečega češkoslovskega slikarja Maksu Svabivskega, ki je zbral mnogo odličnega občinstva. Tu je navada, da se umetniške razstave odvijajo zvečer in pomenijo kulturni dogodek vsakokrat. Na tej razstavi je bilo zbrano skorje vse pomembnejše delo umetnika od početnih naturalističnih del preko njegovih značilnih dekorativnih kompozicij do poslednjih, v katerih je umetnik vidno utrujen dospel do neke mistične simbolike, vprašajoč vse prejšnje tehnične odlike svojega ustvarjanja.

Iz srca v srce

Ni pa treba misliti, da je bil zato koncert slabo obiskan. Dvorana Ljudskega doma je bila nabito polna. Med koncertom je nastal mal incident, ko je hotel med izvajanjem v dvorano starček, ki mu pa bližjeterji niso dovolili vstopa, ker ni imel vstopnice. Seveda smo kaj preskrbeli, da je dobil primerno mesto, ko nam je povedal, da je prišel več kilometrov daleč peš, da bi tuel pesem naših otrok. In ko je slišal, se je sam v resnici zjokal kakor otrok. Morda mu bo sedaj življenje lažje.

V odmoru zopet venci, darila in ogromen koš sladkih dobrot, ki sta ga dva moža komaj postavila na oder. Program naših pesmi ni nikdar zadosten, naši morajo vedno ponavljati in dodajati. Po koncertu smo se vsa družina zbrali z našimi gostitelji v Narodnem domu k čaju, kjer je bila izgovorjena marsikatera napitnica medsebojnemu bratstvu, naš pesni, našemu narodu in posebno naši južni vojski. Dr. Papoušek, dr. Havlíček Jaro in inž. Fidlerl so v svojih zdravilih izrekli za nas toliko dobrega, lepega in iskrenega, kolikor more le pravo slovsno srce. Poslednji je govoril v tako čisti slovsenščini, da smo se budili. Sploh je med tukajšnjimi ličaji mnogo takih, ki govorje čisto srhrovsčino ali slovsčino tako, da jim naši otroci ne morejo verjeti, da niso naši rojaki.

Naše bivanje v Moravski Ostravi ostane nepozabno. Saj smo bili ko doma. Član lič, posebno odhormniki s svojimi gospe mi so storili vse, da nismo ničesar pogrešali. Prav tako so gospe v »Ludmili« našim otrokom z vsom ustregle. Declice so se jim v zahvalo skromno oddolžile. V nedeljo zjutraj so pele pri naši v domači kapeli, Adamič se je pa poleg dobrega kompozitista izkazal za nič slabšega organista. Kmečkim gospem v zavodu je s tem napravil mnogo nepričakovane veselice iznenađenja. Naj bo vsem, ki so se trudili za naše pevčice in za nas, ki jih spremljamo, tudi s tega mesta izrečena naša presčna hvala!

V moravski prestolnici

Večeraj zjutraj smo se odpravili z osebnim protu Brnu. Na kolodvoru se je zbralo mnogo občinstva z ligim odborom, da smo si še enkrat segali v roke. Pet ur smo se vozili do Brna. Sredi poti nam je prisel naproti g. Janek, aglun tajnik brnske Lige in spotoma uredil še poslednje podrobnosti. Zelel je tudi, da bi v Brnu priredili poleg večernega še tri koncerte za solarje. Na žalost ni mogoe preko dogovorjenih dveh matinej, ker bi se sicer otroci preveč utrudili.

Na kolodvoru nas je samo ob sebi temeno pričakovala ČJ liga, na čelu ji naš najboljši in najvestejši prijatelj univ. profesor inž. Vladimir Filkuca. V imenu mesta nas je pozdravil g. Janek, za udruženje moravskih učiteljev pa tajnik g. Brenek. Na kolodvoru so bil zbrani tudi vsi slovske dijaki, ki tu študirajo; in nam je v njihovem imenu želel dobe došico predsednik AO Jugoslavija g. Svetina. Odsli smo na kosilo v Imco, nato pa na stanovanja. Popoldne so otroci počivali, po mestu niso mogli, ker je ves čas po našem deževalo. Na starejše pa je prišl. Filkuca povabil na svoj dom, kjer nas je ljubezno sprejela in pogostila njegova gospa soproga in smo se od tod z avtom odpravili v 20 km oddaljeno mesto Olmice, rojstni kraj predsednika Filkuke, ki ima tam svoje malo posestevce, na katerem preživlja rodbina poletje. V tej njegovi poletni »rezidenci« smo imeli priliko spoznati, kaj je prava slovska zavest, slovska gostoljubnost in slovskega ponos. Na le, da nas je »gazda« pogostil z vse možnimi dobrotami, več ko enkrat smo imeli priliko počutiti se ko doma; g. Filkuca nam je staliv svoje imetje na razpolago, da smo bili v resnici kmotri ena svita rodbina. Bili smo njegovi prvi jugoslovske gosti na tem njegovem posestvu in je g. profesor le želel, da bi jih njegova hiša še mnogo sprejela pod svoj krov. M niti za čas nismo pomislili, da smo v tujini. Kako tudi: go-

spod Filkuca je bil 14 let profesor na zagrbaški univerzi in govor, na lepo srubhrvašo no, ki ji naša ne leta časti. Bilo je pri tej priliki izrečenih mnogo lepih besed, neš gostitelj je tudi govornik, da malo takih.

Prekmalu je minil čas, morali smo se vrniti v mesto po slikoviti cesti Masarykov krog, ki jo uporabljajo za vsako, čene velike avtomobilske dirke. Česa nam je v odila skoz slikovite gozdove po valovitem gričevju ob prijaznih moravskih vasceh. Gospod Filkuca bi nam na m e d pokazal značaj prave moravske vsaj in njenega dobrega prebivalstva, škoda, škoda, da nam nedostaje časa.

Zopet sijajen uspeh koncerta

Večerni koncert je zbral v Besedi mnogo odlične publike, ki je napolnila vsi dvorano. Po kratkem nagovoru predsednika lige in potem, ko so pevci zapeli himne, se je pričel sprejedi: pesem za pesmijo je užigala, da je bilo med pevci in publiko čuti ti vez, kakor doslej je na nobenem koncertu. Poslušalci niso mogli najti besed, s katerimi bi primerno izrazili svoje zadovoljstvo in občudovanje naših pevcev. Pa so tudi peli, ko za stavo in je tudi dvorana zelo akustična. Zopet je bilo svetlo in vesele. Med odmorom je govoril v imenu brnskega dijaštva in Slovsceve akademije Svetina. Seveda po končanem programu pevcev in dirigenta, ki so ga poslušalci gromko akklamirali, niso pustili z odra, marveč so morali vedno znova dodajati, ponavljati. Po poslednji so navahli v naše garderobe; vse je hotelo od blizu videti to čudo srebnosti h glasov. Na kratko: uspeh je bil velik. Trboveljski slavčki bodo v bratskem Brnu vedno z veseljem pričakovani gosti.

Otrokom so v Besedi priredili čajanko, večerjali so že pred koncertom. Ko so jih povedli na prenočišča, smo se ostali zbrali k neprisiljeni zabavi v restavraciji: ves odbor lige, odhormniki s soprogami, naši rojaki, med njimi univ. prof. dr. Rostohar, dirigent Balatka s soprogo gospo Vero Donilovo, graditelj g. Gvarda s soprogo, g. Duda in naša Studentovska kolonija, ki je več večer neumorno prepevala. Seveda so bili tudi govorniki prof. Filkuca, naš »poveljenik« Supančič, neumorn! Emil Adamič, akademik Svetina s vprav pesniško ravnadnenim zanosom. Vratali smo se kakor ponočnjaki; v prijetnem pomenku nas je ura prehitela.

Današnja koncerta za solarje, tako dopoldanska, kakor popoldanska, sta bila prireditvi, ki sta v resnici s srzi združili našo in češkoslovsko mladež. Na koncert je prispelo tudi 30 rudarske dece iz 20 km oddaljenega revirja Rosice, da pozdravijo svoje tovariše iz Trbovelj. Bila je glava pri glavi in so bili otroci natrpni obkrate ko žveplenke. Pa še niso mogli vsi v dvorano. Akademiji je organiziral profesor tretje realne gimnazije g. Sicha. Ta gimnazija s svojimi predstojniki sploh prednjači v požrtvovalnem delu za bratsko zbliznanje. V soboto priredi še tradicionalni jugoslovske večer s povsem našim programom, pesmimi in deklaracijami. Na sporedu ima tudi Gregorčičevo »Soča«. Površno bi bilo moje poročilo, če ponovno ne omenim brnske lige, na čelu ji prof. Filkuca, čigar neumornega dela ni mogoe dovolj označiti z nobeno lepo pohvalno besedo. To ni nobena zabava, pač pa delo požrtvovalnosti, nesebičnih žrtve, najkoristnejše delo za medsebojno spoznavanje, zbliznanje, ukrepitev in pospeševanje vseh stikov. In za to delo so gospodu profesorju najboljše opore in sodelavci: tajnik g. Janek, posebno še odhormica gospa Slavikova, ravnateljica »Ludmili«, ki ima tudi v Crkvenici svoje dijaško letovišče. Mnogo se je trudil za nas vse tudi g. Brenek. Kdaj bo prilika, da se vsom tem vsaj po naših možnostih oddolžimo? Več teh dobrih ljudi pride ob priliki sokolskega zleta v Ljubljano ali vsega jim ne bomo nikdar mogli povrniti.

Darila, venca, rože, tega je vedno več. Tukaj že kar ne vedo, s čim bi malim izkazali pozornost. Zanje imajo hvale samo v superlativih. Koliko pozornosti so ti otroci deležni v bratski republikli, je najzgovornejša priča: pet gospodov in dam je že ves čas od Prage z nami. Naše pesem jih je tako prevzela, da je želijo poslušati še in še in se zato že teden dni vozijo za nami. Jutri nam slede v Bratislavo in še bodo občevali, da jih tako kmalu zapustimo.

Hvala voditelju in organizatorju turneja g. Dragu Supančiču, da gre vse točno in po redu. On je duša naše potujoče družine. Vedno in povsod zraven, skrbi, da smo vsi, posebno pa otroci zadovoljni, in dobre volje. Organizacija je brezhibna, tudi najmanjše podrobnosti so točno določene. Moram reči, da bi brez njegovih izkušnji težko izohajali, saj je on tisti, na katerega se vsi obračamo za vsako malenkost in ni nikdar v zadregi za dober in pravi svet. Zato pa smo v resnici prava družina in dole med nami ni bilo niti najmanjšega nesoglasja, kar je skoraj slovskega unikum.

Kakor otroci v početku turneje niso imeli baš pravega teka, tako sedaj jedo kakor odrasli. Tek imajo kakor še nikoli in če bodo mali poleg lepot v srcu in neizbrisnih spominov prinesli s seboj še žareča lička in prirastek na teži jim njihove namike tega nedvomno ne bodo zamerili! Č. S.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Vreme se bo izpremenilo. V vzhodnih krajih države bo oblačno, v zapadnih pa bolj vedro vreme. Zmerno hladno. — Situacija večerajšnjega dne: Nad vzhodnim delom kontinenta prevladuje nižji pritisk, nad zapadnim višji. Barometriški minimum sega preko kontinenta in je povzročil poslabšanje vremena. Temperature so v južni Evropi povsod znatno padle. Nad južnim Jadranom se je stvoril lokalni minimum, ki je povzročil v srednjem in južnem Primorju močno burjo. Zračni tlak je na jugu padel za 1 do 5.5 mm, drugod je porastel za 1 do 10, posebno v Sloveniji.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Na jugu pretežno jasno. V enem ali dveh dnevih bodo nastopili toplejši južni vetrovi.

Nova obtožba proti Markoviću

Anonimno pismo sarajevski policiji — Ako je resnično, ima Marković na vesti še en umor več

Sarajevo, 16. maja. n. Uprava sarajevske policije je prejela senzacionalno pismo, ki bi utegnilo v marsičem pojasniti temno preteklost beogradskega ravnatelja Markovića, zaprtega zaradi umora trgovca Stankovića. Pismo, ki je napisano v latinici z neveselo roko, pravi med drugim: »Sporočiti vam moram žalostno novico, da je bil pokojni Hadži Bajrić pred letom dni ubit. Umor je bil izvršen z nožem. Hadži Bajrić je dobil 17 ubodov. Nato smo ga vrgli v Dunav. Pri njem smo našli 37.000 Din. To vam moram javiti, ker se mi pokojnik neprenehoma prikazuje. Še pred

svojo smrtjo nas je prosil, naj ga ne ubijemo. Prstani pokojnika so v Kosmajski banki v Beogradu. O tem ve povedati zlikovce bankir Markovića. Če on prizna, se bom tudi jaz takoj javil.«

Policija je preiskala podatke, navedene v pismu, in je doznala, da je v Sarajevu zares živel neki Hadži Bajrić, ki je imel sestro v Carigradu. Pred dobrim letom je v Beogradu nenadoma izginil. Preiskava o tej tajinstveni zadevi se bo sedaj razširila. Možna pa je tudi, da gre za mistifikacijo.

Vojna v Južni Ameriki

Lima, 16. maja. AA. Perujska vlada je izdala komunikce, v katerem izjavlja, da bo ostala v bolivijsko-paragvajskem sporu nevtralna.

Buenos Aires, 16. maja. AA. Lastnik neke tvornice v Portu Casadu na Paragvajskem, ki je večeraj prispel semkaj, je izjavil, da so bolivijska letala obmetavala s bombami njegovo tovarno in ubila več delavcev, žen in otrok. Moral je zato zapreti tovarno in odsloviti 2000 delavcev. Izjavil je tudi, da so piloti na letih letališča Nemci in Švicarji, ki jih je najel general Kundt.

Židje v Nemčiji ne morejo biti kmeti

Berlin, 16. maja. AA. Pruska vlada je definitivno odredila zakonski načrt o dedni pravici na kmetih. Po tem zakonu bodo imele pravico do podedovanja samo »čistokrvne« rodbine, ki se bodo lahko izkazale, da štiri rodove nazaj in v njih židovske krvi. Zakon stopi v veljavo 1. junija.

Vstaja v kitajskem Turkestanu

Kalkuta, 16. maja. č. Mohamedanski vstasi v kitajskem Turkestanu so dosegli v zadnjem času velike uspehe. Kakor poročajo, so zasedli Kašar, glavno mesto nekdanje kitajske province. Vstasi so takoj sklicali mohamedanski narodni svet in računajo, da bodo v najkrajšem času proglasili neodvisno turkestansko kraljevino.

Poljski polet v Avstralijo

Varšava, 16. maja. AA. Poljski pilot Sta. nislav Karpinski po ob koncu meseca na letalu, zgrajenem na Poljskem, odletel iz Londona v Avstralijo. Proga meri 23.000 km. Poljski letalec hoče prekositi dosedanj Smithov rekord, ki znaša 8 dni in 20 ur.

Novi angleški poslanik v Berlinu

London, 16. maja. AA. Dosedanji dunajski poslanik Philipps je imenovan za angleškega poslanika v Berlinu.

Posojila pod okriljem Društva narodov

London, 16. maja. AA. Londonski odbor za posojila, izdana pod okriljem Društva narodov, je objavil svoje prvo poročilo, iz katerega je razvidno, da so Gdansk Estonska in Avstrija doslej redno plačevali obresti in vračali posojila. O Avstriji trdi poročilo, da je pri tem izčrpala vse svoje rezerve, o Bolgarski in Madžarski pa pravi, da sta le delno zadostili svojim obveznostim.

Fašistični izgredi v Budimpešti

Budimpešta, 16. maja. č. Pred kratkim je imel madžarski poslanec, vseučiliški profesor Jakob Bleier, ki vodi nemško narodno manjšino na Madžarskem, v budimpeštanskem parlamentu oster protestni govor proti zatiranju svojih sorojakov. Narodno-socialistični dijaki so zaradi tega organizirali proti njemu velike demonstracije. Davi, ko bi moral profesor Bleier prvič po svojem govoru predavati na vseučilišču, se je zbral v avli okrog 200 dijakov, da bi demonstrirali proti njemu. Profesor je izvedel, kaj se pripravlja, in sploh ni prišel na univerzo. Rektoratu je celo sporočil, da ta semester sploh ne bo več predaval. Ko so dijaki to izvedeli, so odšli pred profesorjevo stanovanje, kjer se jih je zbralo okrog 500. Priredili so viharne demonstracije. 25 dijakov je celo odšlo v stanovanje, kjer pa so našli le profesorjevo soprogo, ki jim je izjavila, da je njen soprogo odpotoval v Jugoslavijo k svoji sestri. Na ulici so se med tem demonstracije nadaljevale. Dijaki so napadli celo nekaj policijskih agentov, ki niso hoteli v pozoru poslušati madžarske himne šele, ko je bila policija ojačena, so demonstrante razgnali. Aretiranih je bilo več dijakov 50, izmed njih so kaznovani z občutno globlo.

Naši kraji in ljudje

4000 ljudi pri pogrebu mladega Skalaša

Pretrajljivo lep je bil pogreb Sandija Wislaka. Nad 4000 ljudi se je zbralo tam gori pred glavnim kolodvorom, v sprevod sam se jih je uvrstilo gotovo 2000. Srca so se trgala od bolesti, ob zadnjem slovesu so kakor otroci zahteli najtrši zmagovalci alpskih sten. Bolesten, a obenem svetel dokaz, kako je vso našo javnost presunila usoda mladeniča, smelega po srcu, a plemenitega v srcu in značaju. Vsa Ljubljana ga je poznala po tem. Prevelika smelost se mu je žal neusmiljeno maščevala, a njegovo zlata vredno poštenje — odlika vsakega pravega prijatelja prirode — mu je zagotovilo neminoven spomin zlasti v našem planinskem svetu. Grob, ki se je v zlatem pomladnem popoldnevu zaprl v osrčju Ljubljanskega polja, bo vedno poln cvetja.

Slovo v Kamniku

V dežju in megli je šel Sandi Wislak v gore in na svojo poslednjo pot, v dežju in megli so ga v ponedeljek mrtvega prepeljali iz Kamniške Bistrice v Stranje. Tam šele so ga položili v dvojno krsto, kjer je ležal do davi, nakar so ga Kamničani in pa drugi v množicah spremili na kolodvor. Na Grabnu je blagoslovil krsto kaplan g. Miha Jenko, kamniški planinci so pa pritrtili nanjo cepin z odlomljeno kunicco, plezalno vrvi in dereze ter vse obložili s cvetjem, zelenjem in vencic. Po belih cestah se je razvil iz Stranj žalni sprevod proti kamniškemu kolodvoru. Povsod je tvorilo občinstvo gost spolar in je nesrečnemu mlademu turistu izkazalo poslednjo čast ob povratku s planin. Pogreba so se udeležili tudi župan g. Kratnar, predsednik podružnice SPD v Kamniku dr. Janežič, načelnik reševalnega oddelka dr. Makso Koželj in drugi. Krsto so nosili planinci, oblečeni v smučarsko opravo.

Med vencic in cvetjem

Ob 10. se krsto položili v vagon, na njo pa več krasnih vencic, ki so jih poklonili Kamničani. Pozornost je vzbujal krasen venec kamniških smučarjev in planincev spleten iz zelenja ter okrašen s skrajno rdečimi tulipani in med zelenjem napis iz samih planic: »Poždrav«. Vlak je krsto odpeljal v Ljubljano, kjer so na glavnem kolodvoru takoj po prihodu dirigirali rdeči vagon na stranski tir. Tu so pričakovali draga Sandija njegovi starši in najožji prijatelji. Mestni pogrebni zavod je vagon zelo lepo preuredil in mrtvaški oder, številni pokojniški prijatelji so pa razvrščali vence in cvetja, da je bila krsta kmalu popolnoma zasuta, pa tudi pročelje vagona je bilo vse v vencih. Ves čas do pogreba sta stala ored vagonom po dva Skalaša s cepinoma za častno stražo. Popoldne in popoldne so prihajale h krsti vedno nove množice, ki so z ganljivo pieteto počastile spomin nesrečnega mladeniča.

Žalni sprevod

Ob 15. je pater dr. Tominec ob asistenci blagoslovil krsto. Globoko je vse raztožila pesem »Vigred se povrne«, ki jo je ubrano zapel Akademski pevski zbor. Skalaši s planinskimi svetilkami v rokah so dvignili krsto in jo poneli k vozu, nato se je pa začel pomikati po Masarykovi proti Smartinski cesti mogočen žalni sprevod. Za križem so nosili člani TK Skale prekrasen venec z belimi trakovi in z napisom »Našemu Sandiju — Skalašu«. Nato je korakalo odposlanstvo Kamničanov, ki so prav tako nosili krasen venec, v katerega je bilo vpleteno najlepše pianinsko cvetje. Dalje so v sprevodu stopali člani jeseniške podružnice TK Skale, sami znani naši najdrzejši plezalci, potem zastopniki savinjske podružnice TK Skale, katerih srca si je Sandi osvojil takrat, ko je v podružnici dva meseca počeval smučanje. Za elito naših plezalcev so nosili prekrasen venec z zelenimi travkovi zastopniki Osrednjega društva SPD, za njimi so se pa razvrstili nosilci drugih vencic, ki so jih naklonili pokojniku na grob zvesti prijatelji. Med drugimi sta tovariša Vilko in Ciko, ki sta bila z njim na usodepolni turi, darovala nesrečnemu drugu prav lep venec. Sledilo je več sto članov TK Skale in SPD, med njimi predsednik SPD dr. Pretnar in mnogi odborniki. Trojica naših najboljših smučarjev (Palme, Bervar in Sramel) v smučarski opravi je nosila prelep venec, ki ga je poklonil svojem zvestemu članu Smučarski klub Ljubljana. Klub se je tudi korporativno s predsednikom Gnidovcem in podpredsednikom dr. Orlom udeležil pogreba. Za turisti so

se razvrstile dolge vrste sportnikov in Sandijevih prijateljev, ki jih ni imel malo. Zaopana so bila tudi zagrebška planinska društva po g. Jovanoviću. Za vozom z duhovniki in vozom s krsto, ob katerem so na vsaki strani stopali trije Skalaši v planinskem kroju, so šli globoko potrti starši, sestrica, bližnje in daljno sorodstvo, ki jim je sledila dolga vrsta občinstva, med katerim je bilo mnogo takih ki so prišli iz raznih krajev Slovenije izkazat zadnje slovo.

Ob odprtem grobu

Žalni sprevod se je ustavil pred viaduktom. Akademski zbor je zapel turobno žalos'inko »Blagor mu«, nato je pa krenil sprevod na pokopališče. Ob odprtem gro-

Prijatelj in reševalec o nesreči

O Sandiju Wislaku in njegovi tragediji v Kamniških planinah nam je njegov prijatelj in reševalec, znani naš planinec Uroš Zupančič še povedal:

S Sandijem sva se spoznala pozimi 1930 na Kočni in postala sva v kratkem dobra prijatelja. Od takrat se je začel Sandi sistematično baviti s plezalnimi turami in je že prihodnje leto premagal mnogo sten in grebenov Juljskih Alp. Tako je napravil zimsko turo o božicu na Jalovec, na Svečnico na Triglav, o Veliki noči pa v Kamniške planine. V kratkem času je izvršil več prvenstvenih tur v Kamniških in Juljskih Alpah. Ker je bil tudi dober smučar, je imel zlasti pozimi lažji dostop do najvišjih vrhov. Dosegel je velike uspehe, najbolj ponosen pa je bil na zimske ture, dasi je izvajal skrajno težke ture tudi poleti, ko je velikokrat preplezal severno triglavsko steno v vseh smereh ter je imel za sabo tudi plezalno turo na grebenu Dovški križ — Skralica, ki je znana kot najtežja v naših Alpah. Mladega planinca, ki bi prihodnji mesec dopolnil šele svoje 25. leto, je usoda prvič in zadnjič opomnila letos na Svečnico v Turškem žlebu, ko se je komaj rešil plazu.

V sredo zjutraj so se podali Sandi kot dober turist in dva začetnika v planinskih turah od doma na lahko turo, pri kateri je bilo prvotno Kamniško sedlo določeno za cilj. Prvo noč, ko je močno deževalo, so prebili pod šotoram, drugo noč pa v pastirski koči pod Kamniškemu sedlom. Sandi je bil to noč posebno vesel in je prepeval svojo priljubljeno pesem: Skalojve, moje domovje... V petek ob 8. zjutraj je krenila družba po težkem mokrem snegu proti Kamniškemu sedlu. Ker je bil Sandi kot vodja izleta dobro razpolozen, so nadaljevali pot pod Planjavo z namenom, da dosežejo Koršico. Sneg se je silno vdiral in napredovali so le počasi. Malo pred poldnem so na markirani poti prišli do kraja, kjer je pot zavarovana z žico. Zaradi silne strmine in množice snega pa je postal ta kraj usoden. Tovariša sta ostala na vrhu, on pa je nadaljeval pot v strm snežen lijak. Tovariš Gregorij ga je opozoril na vrh, da bi se zavarovali, Sandi pa je ta predlog odklonil, ker je bil prepričan o možnosti prehoda. Moker sneg, ki je ležal na trdi podlagi, pa se je pod nogami utrgal in v najkrajšem času se je napravil iz začetkomajhne vedno večji snežni plaz. Tovariša sta iz razdalje dobrih pet metrov videla, kako se je začel v plazu vedno hitreje oddaljevati in kako se je obupno boril ter si pri tem skušal pomagati s cepinom. Silna masa plazu ga je vlekla s seboj in kmalu pokopala. Potem se je še enkrat ustavil in za kratek čas pojavil, imel pa je najbrže že tedaj zlomljene noge, kar se da sklepati iz klica: »Zlomil sem si nogo.« ki sta ga tovariša slišala, ko sta se vrnila nižje pod lijak. Malo pozneje sta slišala še nekaj nerazločnih besed, katere pa je udušil nov plaz. Tedaj je nebrečnega turista vrglo v 50 m visok kamin in ga zakopalo spodaj v tri metre visok, 100 m dolg in okrog 50 m širok plaz.

bu se je daleč naokrog zgostila črna množica ljudi. Krsto s planinskimi emblemi so pred pokopališčem zopet dvignili Skalaši in jo poneli prav do groba. Pater dr. Tominec je opravil pogrebne molitve. Srce trgajoč je bil trenutek, ko so spustili krsto v sveži grob, ki so ga planinci malo prej posuli z narcisami in drugim svežim pomladnim cvetjem. Ob pretresljivem ihtenju skrušene matere ni ostalo suho nobeno oko. Mnogi naši planinci, vajeni trpljenja in borbe, ki so že opetovano gledali smrti in obraz, so glasno zajokali.

V imenu TK Skale je pokojniku v spomin izpregovoril klubov podpredsednik ravnatelj g. Vilhar. S prekrasnimi besedami, polnimi ljubezni in topline, je kratko očrtal zadnjo Sandijevo turo, povečeval je njegov plemeniti značaj in trpko obžaloval njegovo tragično usodo: »Šele 24. pomladi si imel za seboj, v petindvajseti Te je iztrgala smrt iz naše srede. Počivaj mirno, dragi naš nepozabni Sandi, pod planinami, ki zro na Ljubljansko polje, kjer je tvoj prerani grob!« — V imenu savinjske Skale se je poslovil g. Tome. V globoki tugi se je razhajala množica, dan pa je bil svetel, planino so zmagovito blestele, vse bele.

Zaradi silne brzine, v kateri se je vse to odigralo, in nevedša kretanja na snežnem terenu mu spremljevalca nista mogla pomagati. Če bi mu bila tudi ob začetku plazu skušala skočiti na pomoč, bi najbrže se onadva delila njegovo usodo. Ko sta prispela v Bistrico, so bili takoj o nesreči obveščeni reševalci SPD Kamnika in Ljubljane. Ob 4. popoldne so že odšli iz Kamnika domačini na kraj nesreče, tja pa so prispeli že v noči in je bilo vsako iskanje brezuspešno. Našli pa so na takozvanem »Vunderlihovem snegu« ledeno krvavo kepo in ponesrečenčvo rokavico. To je bilo na kraju plazu. V soboto proti večeru pa so se v Bistrici zbrali Skalaši in ob 2. zjutraj odrinili proti sedlu. Tam, kjer je bila najdena rokavica, so začeli kopati ob 3. zjutraj, izkopali so ogromne množine snega, delo je bilo brezuspešno in tako naporno, da so bili dopolne že vsi silno izmučeni. Režek, Modec, Gregorin in jaz smo pregledali ves kamin in sploh ves plaz od poti, kjer je Sandi zdrnil, pa do mesta, kjer je bila najdena njegova rokavica. O njem pa ni bilo niti sledu. Vsi izmučeni smo začeli plaz še enkrat temeljito sondirati in naključje je naneslo, da je sonda g. Hudnika takoj pod kaminom naletela na trd predmet. To je bila nova pobjuda in z zadnjimi močmi smo spet začeli kopati. Naposled smo v globini enega metra odkopali najprej nogo in tako kmalu razkrili truplo ponesrečenca, ki je ležalo vznak z glavno navzdol. Obraz močno krvav je imel spokojen izraz, zadaj na glavi pa so se videli udarci od derez. Takoj smo opazili, da je desna noga zlomljena nad stegnom, leva pa pod kolonom. Obleka je bila strgana le na desni nogi. Ko smo ga dvignili, se mu je vtila iz ust kri, znak zadušitve in težkih notranjih poškodb. Takoj smo ga prenesli v Bistrico in položili na mrtvaški oder v kapelec. Oder je bil ves obložen s planinskimi cvetjem.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Najslavnejša pevka, berlinski slavček

GITTA ALPAR
v nepozabno lepi opereti

Če srce izpregovori

Od danes naprej znatno znižane letne cene!

Predstave ob 4., ¼8. in ¼10. zv.

Na desni strani je Prešernova ura iz bidermajerske dobe, na levi pa baročna ura z morskim bogom Pozejdonom, ki je na razstavi poleg male porcelanaste rokokojске urice gotovo ena iz med najlepših umetnin. Zgoraj v levem kotu je posebno elegantna ura empirskega sloga. Danes je poslednji dan razstave, ogled priporočamo.

Pohajatelj čez mejo pred sodiščem

Obsodba komunista Antona Stermca, ki je lani povzročil konflikt med Jugoslavijo in Avstrijo

Ljubljana, 16. maja. Veliki senat je danes končal 2. maja prekinjeno razpravo proti Antonu Stermca in tovariser. Glavni obtožbenec, 32-letni samski delavec, rojen v Prevaljah, je lani dal povod za ml diplomatičen incident med našo državo in Avstrijo. Ko je bil namreč od naših varnostnih oblasti prijet kot komunističen pomagač in agitator, je zavrjel, da je avstrijski državljani in se mu je posrečilo, da so se koroske oblasti začele zanj zavzemati. Da izsili njegovo oprostitev iz zapore, je Celovec zabil koroskim pevcem turnejo po naših krajih in jim odredil potni vizum. Razprava je dalje pokazala, kako imajo komunisti, organizirani v centralnem komiteju komunistične stranke za Jugoslavijo na Dunaju, na važnih prehodnih točkah ob koroski meji svoje zaupnike in pomagače, ki vtihotaplajo propagandno literaturo in pomagajo raznim emisarjem nemoteno prečkati mejo. Glavni sedež komunistične agitacije za Jugoslavijo je v prvi vrsti Celovec.

Anton Stermec je bil obtožen več deliktov v smislu člena 1 zakona o zaščiti države, tako: da je v Labudu, kjer je služil kot hlapec, izposloval raznim emisarjem prost prehod čez mejo, da se je udeleževal raznih komunističnih sestankov, enkrat celo na Dunaju, naposled da je sprejel preko Celovca razne komunistične brošure, letake, orožje in municijo. Vse to je potem iz Labuda prenašal čez mejo v naše kraje in oddajal gotovim osebam, ki so zopet vse pošiljke dirigirale naprej v notranjost države. Nekatere brošure so na videz nosile prav nedolžne naslove. Tako je bila nekda brošura naslovljena »Govor Nj. Vel. kralja Aleksandra ob priliki razdelitve novih zastav« in druga »Vrtnarstvo«. Toda vsebina je bila strastno hujstavočja.

Druga dva obtožena Ivan Kolar, oženjen rudar iz Mežice, in Alojzij Antoličič, oženjen železničar iz Maribora, sta bila Stermčeva pomagača.

Stermec je prostodušno priznal vsa inkriminirana dejanja. Zelo obširno je pripovedoval, kako je prišel v stike s komunisti. Čez mejo je iz Labuda pripeljal 5 komunističnih emisarjev, med njimi nekega »Pavla Debeljaka«. Ta je nosil s seboj pekleni stroj. Debeljak mu je zelo ugajal, ker je kazal hrabro srce. Čez mejo je dalje prevedel Jovana Veselinova-Turatova, nekega neznanca, dalje nekega »Petra« in nekega »Turšaka«. Za vsakega je prejel 50 do 100 šilingov. Prejemal je dalje nagrade za prenos komunistične literature v Jugoslavijo. Pripovedoval je tudi, kako je prišel na Dunaj k centralnem odboru, kjer se je sestal z nekim Lovrom Kuharjem, s katerim je imel stalne stike. Bil je tudi v Celovcu, kjer je vodila vsa akcija neka Bergerca. Druga dva obtožena sta prav tako vse priznala. Antoličič se je samo zagovarjal, da ni vedel o tem, da so na njegov naslov pošiljali komunistično propagandno literaturo.

Danes je bila zaslišana samo obremenjena pričča Jožefa Hudobnikova, ki je trdila, da ji je Anton Stermec izročil več brošur v nadaljnje razširjanje. Po govoric državnega tožila in treh branilcev je predsednik senata ob 15. proglašil sodbo, s katero sta bila obsojena: Anton Stermec na 1 leto in 3 meseca robove ter v izobuzno častnih pravic za 2 leti, Ivan Kolar na 4 meseca strogega zapore, Antoličič pa je bil oproščen.

Pri odebelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovo« vodo tudi pri zamašenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, popoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Bohinj je pripravljen

Bohinj, 16. maja. Komaj so zadnji smučarji dali svojo zimskemu raju, planini Kraju pod Bogatinom, že smo se znašli sredi zelenja in cvetja Enolično je pri nas življenje, a kdor pride k nam, se lahko v tem času v miru odpočije in nemoteno uživa vse krasote pokrajine. Čedalje bolj se opaža živahna gradbena delavnost. Letos bo zgrajenih zopet šest novih vil. Kakor smo že večkrat omenili, je ovira do še večjega razmaha v tej smeri pomanjkanje potrebne vodovoda. Morda se bo v prihodnjih letih dalo tudi to izvesti, saj kr. banska uprava kaže izredno naklonjenost za procvit tujskega prometa. Toda časi so slabi in bo treba še potrpeti. Na področju tujskega prometa je še mnogo, mnogo dela, zato Bohinj v toliko bolj željno pričakuje skorajšnjega konca gospodarske krize. Ceste so že dobro urejene in je vožnja z avtomobilom v Bohinj prav prijetna. Hotel Sv. Janez ima novo obsežno garazo, tako da je tudi v tem pogledu urejeno. Uvedena je že redna avtobusna vožnja iz postaje do hotela Zlatorog. Vreme je ugodno. Gostje se pridno oglašajo in je upati, da bo letošnja sezona nadkrilila lansko.

K prvemu, drugemu in...

Ljubljana, 16. maja. Na sodišču, pri obeh davčnih upravah in na magistratu je za prihodnje dni razpisano veliko število dražb najrazličnejših premičnin. Na dveh razpisanih deskah magistrata je nabitih kar 58 dražbenih oklicev, ki naznanjajo, da bodo od 20. maja naprej prišli na dražbo zaradi neplačane vodarine razni zarubljeni predmeti v celotni cenilni vrednosti 612.000 Din. Raznim hišnim posestnikom so bili zarubljeni prav mnogovrstni predmeti, tako luksuzni in tovarni avtomobili, celo 3 avtobusi, motorna kolesa in druga vozila, blagajne, razno pohištvo, joj, celo Groharjev »Orač« je prišel na dražbo. Nu, pa dražbe so sicer razpisane, toda v večini primerov ne pride do prodaje, ker stranke največkrat zadnji dan pred dražbo poravnajo svoje obveznosti. Vsi trije zarubljeni avtobusi so cenjeni vsak na 120.000 Din, na dražbo pa prid-jo celo predmeti minimalne vrednosti od 20 do 100 Din. Dražbeni oklici so pač zgovoren dokaz današnjih gospodarskih težav.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

KULTURNI PREGLED

Majniški »Ljubljanski zvon«

Pravkar je izšel peti zvezek »Ljubljanskega Zvona«. Ne dvomimo, da bodo čitatelja močno zanimala nove pesmi Antona Novičana. Ze dolgo se ozlaša avtor »Hermana Celjskega« tudi kot pesnik. Ta plač njegovoga umetniškega udejstvovanja je bila doslej neocenjena. Čeprav je Novičan napisal pesmi, ki bi brez njih bila nepopolna tudi najstrožje urejena antologija slovenske lirike. Novičanove pesmi so razmetane po raznih revijah: v času, ko nas podjetni začetniki drzno naskakujejo z zbirkami nedonošene poezije, je treba posebej naglasiti dejstvo, da Anton Novičan in Vladimir Levstik še nista izdala svoje lirike, dasi moli tako visoko nad produkte nekaterih pesniških zelencev z eno ali dvema zbirkami, kakor triglavsko pogorje nad gomilo Janeza Pogačnika. No, po dolgem času se Anton Novičan zopet ozlaša s ciklom »Vetehi ob Niži«. Tu objavljenе pesmi so samo del večjega cikla. Novičanove pesmi prehajajo v crescendo od igrivih melodij in slik, kakor so »Kič« ali »Pod palmco, k tipično novičanski pesmim, kakor so »Hadaje« in »Pisumec« z značilno primosio jedke ironije. V »Pisumec« je pesnik iz Egipta duhovito osvrknil naše kulturne delavce in njihove afere.

Anton Debeljak, ki si je pridobil posebno važno mesto v naši literaturi o Franciji (prevodi, studije, eseji, prikazi in neštete informativne beležke), je v duhovni Portugalski odkril novo deželo, po kateri se bistro spreha njegov gibni duh in nas vedaj v daljšem pogledu seznanja s cvetočo pozicijo tega daljnega naroda. Razprava vsebuje številne primere v izvorniku in prevodu.

V Obzorniku polemizira Anton Lajovic z »Domom in Svetom« zaradi tostranskega in onostranskega pojmovanja kulture in ugotavlja, da so za umetnostno kulturo, »ko gledamo vse umetnostno življenje kot izrazito družbeno doživljanje, odločujoči tostranski vidiki v tako daleč segajoči meri, da onostranski vidiki skoro ne prihaja v poštev«. Ob priliki mednarodnega kongresa PEN-klubov v Dubrovniku je B. Borko v krajšem članku orisal ideologijo in pomen tega mednarodnega združenja in njegove naloge v sedanjem času.

Med književnimi poročili piše Stanko Jančič o prvem zvezku Tavčarjevih Zbranih spisov. Marija Boršnikova ocenjuje Juša Kozaka »Celiceot, A. Budal poroča o knjigah Goriske Matice, Janko Samec o Dukičevi knjigi »Od ocvita do sutonca«, A. V. pa o knjigi L'Ermita. »Kako sem ubila svojega otroka«. V gledališkem pregledu je objavljena kritika Iv. Grabarja o nekaterih predstavah v ljubljanski drami. Izpodbuden je prispevek Iv. Tomince v rubriki »Naš jezik«. Razpravlja namreč o pregibanju last-

nih imen iz zapadnoevropskih jezikov. V tem pogledu se je pri nas razpasla silna nenemotnost, Francoska in drugojezična lastna imena sklanjamo vsak po svoje. Pisec daje navodila, kako priti do enotnega pravopisa na tem področju. V rubriki »Gradivo« je izšla beležka L. Perka »Neznana Tavčarjeva proza v nemščini«. Odkriva nam leposlovni estavek, ki ga je spisal v nemškem jeziku 17-letni Ivan Tavčar in ki je anonimno izšel v listu »Laibacher Tagblatt« l. 1868. Iz zapiskov izve čitatelj o pomembni največje ruskega pesnika A. S. Puškina (piše N. P.). Številko zaključujejo drobne beležke.

Tako »Ljublj. Zvon« z nezmanjšano silo nadaljuje svoje literarno-kulturne naloge in zbira okrog sebe mnoge mlajše in starejše literarne delavce. — Ker so dosedaj izšle številke v omejenem številu še na razpolago, lahko »Ljublj. Zvon« še vedno naroči, če že nisi v njegovem krogu. Naroča se pri upravi v Ljubljani (Selenburgova 3). Naročnina (120 Din na leto) se plačuje tudi v obrokih.

Koncert violinistke Vide Hribar-Jerajeve

V ponedeljek zvečer je bil v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu večer violinskih sonat v interpretaciji violinistke Vide Hribar-Jerajeve in pianista dr. Danila Svare. Sonatni večeri se obnesejo ponavadi v velikih mestih, kjer je obilo koncertov in kjer se najde še vedno dovolj publike, ki jo zanima strogo abstraktna so-

natna oblika. Pri nas so taki večeri na žalost obsojeni na manjši obisk, vendar se je to pot zbralo še presenetljivo dosti občinstva, ki je z zanimanjem sledilo točkam in izvajalca nagradilo z burnim aplavzom in poklonitvijo mnogobrojnih šopkov in kosar cvetja. Na prvem mestu je stara sonata švicarsko-ameriškega židovskega komponista Ernesta Blocha, ki uživa v glasbenem svetu onkraj »velike luče« znan ugled. Sonata v treh stavkih — manjka ji formo osveščujoči Scherzo — je dokaj fragmentarično delo, na mnogih mestih zanosi, drugod spet zavlečeno in brez prave molorične sile, vsekakor pa interesantno in pestro ter po svoje originalno. Najbolj zanimiva točka sporeda je bila vsekakor violinska sonata dr. Svare. Po prvem slišanju je o takem delu skoro nemogoče izreči sodbo, mogoče je podati le bežne vtise, pri katerih se ti začrta morda močnejše manj pomembna poteza, pa prezeči odločno. Tako mi je pri tej, v strukturi preprosti (označba »sonata« je tu bolj razpredelna kot omejevalnega značaja), v ritmu zelo razgibani, harmonsko drzni sonati večkrat presenetilo tako rekoč šolsko kadenciranje in zaključevanje misli; morda je to le slučajnost. Sicer je delo prevzelo z živahnim temperamentom, le tematika je premalo izklesana, odnosno preveč setuhlana in preračunjena, konstruirana. Vsekakor hodi dr. Svare v kompoziciji svoja, zanimiva pota, ki so ponekod presenetljiva in e katerimi se bomo morali, kar bi bilo želeli, še kdaj ukvarjati. — Rubin-

Domače vesti

*** Bojevniki iz svetovne vojne se snidejo** na binkoštni ponedeljek 5. junija na Zalostni gori pri Preserju, kjer bo velik tabor. Spored je naslednji: 1.) sv. maša ob 10. 2.) pozdrav udeležencem po predsedniku skupine Preserje g. Gašperju Rebolju, 3.) govori (govorili bodo: bivši vojni kurat Bonač, zvezni tajnik Rozina, odbornik Kozina in bivši rez. poročnik Marinko. Sledil bo prijateljski sestanek bojevnikov. Vse bojevnike opozarjamo, da bo odslej vsako leto sličen tabor na Zalostni gori in sicer vedno na binkoštni ponedeljek. Za okrepilo je vse v popolnem redu preskrbljeno. Kdor želi tam prenočiti, naj to sporoči po dopisnici Skupini bojevnikov v Preserju pri Ljubljani, da mu pravčasno preskrbi prenočišče. Pošlje naj tudi natančni naslov. Prošnja za polovično vožnjo je vložena.

*** Izlet češkoslovaških avtomobilistov v Jugoslavijo.** Zveza češkoslovaških oficirjev v Pragi priredi šestnajstodnevni izlet z avtomobili v Jugoslavijo. Na povratku posetijo izletniki Ljubljano in Bled. Iz Prage se avtomobilisti odpeljejo dne 17. junija.

*** Spominke poštne znamke.** Ustrežajoč prošnji pripravljalnega odbora za svetovni kongres Pen-klubov v Dubrovniku, ki se prične 25. maja, bo ministrstvo pošte in br. zobja pustilo v promet posebno spominško serijo poštne znamke. Serija obsega šest vrednosti (50 in 75 par, 1.50, 3, 4 in 5 Din) prodajale pa se bodo z nekim povikom v korist krajevnega pripravljalnega odbora. To bodo današnje znamke s podaljšano spodnjo stranjo in napisom »XI. internacionalni kongres Pen-klubova u Dubrovniku 1933.«, tiskane pa bodo v novih barvah. Ne bodo se prodajale samo v dobi kongresa, ampak do konca julija. Skupna naklada obsega trideset tisoč serij. Neprodano zalogo bo prevzel krajevni pripravljalni odbor ter jo bo nadalje prodajal v filatelistične svrhe. V času kongresa bo poslavala posebno poštna postaja na Lovričencu, ki bo imela poseben žig za te znamke.

*** Če boli Vas glava, pridite na Kofec!** Tedenska oskrba samo Din 315.— do 385.—. Pojasnila Kveder, Kofce nad Trzinom.

*** Predavanja o zrakoplovstvu v šolah.** Ministrstvo prosvete je odobrilo, da strokovni predavatelji lahko vršijo v srednjih strokovnih šolah predavanja o zrakoplovstvu ter o zaščiti pred napadi iz zraka.

*** V gluhozemcu v Ljubljani se sprejmejo ob pričetku šolskega leta 1933-34** vnoči gluhozemci otroci v starosti od 7 do 10 let na prošnjo staršev ali njih namestnikov. Prošnjam, ki naj se vložijo do 5. junija pri ravnateljstvu, se priložiti rojstni in domovinski list, ubožno spravečo, če se prosji za brezplačni sprejem, in zdravniški spravečo, da je otrok gluhozemec in da ni slaboumen ali neozdravno bolan. Zupne urade, znanstva in šolska upraviteljstva prosim, da obveste prizadete o tem. — Grm Fran, ravnatelj gluhozemcev v Ljubljani.

*** Glede motenj pri radijskih oddajah** je poštna direkcija v Ljubljani na pričože radio-abonentov uvedla raziskovanje s pomočjo svojih uslužbencev. Ker pa maloštevilni uslužbenci niso mogli ugotoviti vsega potrebnega pri iskanju, zatiranju in odpravljanju takih motenj, je bila sklicana anketa, katere so se udeležili zastopniki radio-trgovin, MZD, mestne elektrarne, zadržanja inženjerjev in arhitektov, radijske oddaje postaje ter zvez inženjerske, kulturnih društev in obrtnih združenj. Na anketi je bilo sklenjeno, da se pooblastijo za raziskovanje motenj raznih uslužbencev poštne direkcije tudi vsi radio-trgovci, nadalje naj se abonenti s pritožbami o motnjah pisмено obračajo na poštne direkcije ali na najbližje radio-trgovce, da obdrži vodstvo in evidenco akcije za odpravo motenj še nadalje poštne direkcija in da morajo vsi lastniki električnih naprav, ki povzročajo motnje, dopustiti pregled svojih naprav preiskovalnim organom ter da morajo svoje električne aparate opremiti z zaščitnimi pripravami. Do uveljavljenja zakona o radijskih napravah po poštne direkcija začne akcijo avtoritativno podpirala ter postopala zoper motilce po določilih zakona.

*** Gospodinjam bo nudil 13. ljubljanski velesejem** od 3. do 12. junija vse, kar rabijo

REGENERA
Stocvetna zmes za parne kopeli lica. Dobi se v lekarnah in drogerijah. 6370-A

Tempo časa zahteva

da ste zavarovani proti nezgodam. Naročite »Jutro«, nezgodno zavarovanje je zastoj pri

Zavarovalnici »TRIGLAV«

steinova sonata op. 13 v Mendelssohnove, le še nekoliko zvođenem slogu pisana skladba, ki se ponekod povzpe na klasično - romantične vzvišenosti, drugod pa zapade v sentimentalno-banalne postope in pasaze, ki oslabijo vtisk. V zgradbi tradicionalno, pa tudi tematski in harmonski ne mnogo nudeče delo je bilo izvajano s temperantomom in zanosom, kar mu je pripomoglo do lepega uspeha.

Ga. Vida Hribar-Jerajeva je vsa dela podala z uprav moško vervo in navdušenostjo, pri čemer jo je verno spremljal pri klavirju dr. Svata. Izvajanje je bilo poznati dobi uvečbovanosti in vigranosti, pa mladostnega ognja. Zdeli bi, da vztrajata oba na započeti poti in se tudi v nadalje ne strahata prijati koncertov strogo umetniške vsebine.

Centralna zadruga jugoslovenskih avtorjev

Pod tem naslovom je bila dne 14. marca ustanovljena in 3. aprila t. l. registrirana zadruga domačih skladateljev in avtorjev, ki ima centralo v Zagrebu ter podružnici v Ljubljani in Beogradu. V to zadrugo so včlanjeni vsi člani bivše Avtor-Centrale kakor tudi na novo pristopili skladatelji katere sprejema ravnateljsvo zadruga. Prva seja ravnateljstva je bila v nedeljo v Zagrebu ter so se udeležili zastopniki Zagreba, Beograda in Ljubljane. Vodstvo za druge se je konstituiralo takole: predsednik Stevan Hristić, direktor beograjske

za opremo svojih domov. Zmoglo si bodo omisliti pohištvo od enostavnih spalnic do najrazkošnejše gosposke sobe, pleteno pohištvo, preproge, zastore, zrcala, tapetniške izdelke, cvetlice, štedilnike, posodo, opremo za kopalnice, radio, klavirje, gramofone in še nešteto stvari, ki si jih želijo, in katere si bodo najceneje nabavile na velesejmu.

*** Občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani** se bo vršil v ponedeljek 29. t. m. ob 18. v Hubadovi pevski dvorani. Dnevni red običajen.

*** Tratski župnik dr. Rački razrešen službe.** Na zadnji seji mestnega zastopa na Sušaku je mestni odbornik Kazimir Vidar interpeliral o odloku senjskega škofijskega ordinarijata, s katerim je bil razrešen župniške službe na Trsatu dr. Andrej Rački ter je do imenovanja novega župnika izročena uprava župniške gvardijanu franciškega samostana na Trsatu Kallistu Medvedu. Interpelant je zahteval, naj se mestni načelnik protestira pri posvetnih oblastvih, pa tudi pri cerkvenih, zlasti pa pri banki upravi, proti temu odloku ter naj zahteva njegovo razveljavljenje. Predlog je bil sprejet.

JAVNI TELOVADNI NASTOP

vseh oddelkov Sokola I. na Taboru bo v nedeljo 21. maja ob 16. uri ob vsakem vremenu. Ob lepem vremenu bo na letnem telovadišču, ob slabem pa v veliki dvorani. Sodeluje društvo. godba. 6365

*** Pobiranje draginje.** Na otoku Hvaru je sresko načelstvo uvedlo akcijo za strogo uporabo zakona o pobiranju draginje v svrhu, da se prepreči pretirane cene. Ta ukrep naj bi v prvi vrsti koristil delavcem, kojih nakupna moč je zlasti zmanjšana zaradi nizkih cen njihovih izdelkov. Ta ukrep je storižen z ozirom na turistično sezono, ki je tamkaj že precej živahna.

*** Starodavna grobnica.** Iz Pačira v dunavski banovini prihaja vest, da so tamkaj našli na starodavno grobnico. Na posestvu Sreče Berberića so razkopavali neki hriboček, pri tem pa so našli na zidano grobnico, v kateri je ležalo človeško okostje, poleg njega pa deli zlatega nakita, po katerih sklepajo, da je grobnica stara nad tisoč let.

*** Nesreča splavarja na Savi.** Slovenske splavarje, ki po Savi pošiljajo les v južne kraje, je preteklo nedeljo pri Podsedu za dela nesreča, ki bi lahko bila zahtevala človeške žrtve. Dva splavarja sta vodila veliki splav po Savi. Splav je zadel ob stob kamenitega mostu, se razbil, oba splavarja pa sta ob močnem sunku padla v vodo. Ker sta oba dobra plavalca, sta se srečno rešila na breg. Blížnji seljaki so prhiteli na pomoč ter splav, ki se je bil ustavil ob mostu, spravili zopet v vodni tok.

OTROŠKI VOZIČKI

S. REBOLJ & DRUG, Vošnjakova ul. 4

*** Lokomotiva mu je odrezala noge.** V ponedeljek zjutraj se je na novosadskem kolodvoru 28 let stari nadzornik proge Atanasije Nikolić z drezino vračal iz Rimskih šanc. Na zadnjem sedeu je bil še neki železničar. Pri kurilnici pa se je drezina zaletela v vozečo lokomotivo. Zaradi močnega sunka je železničar, ki je sedel na zadnjem sedeu, odletel ter ostal nepokodovan, Nikolić pa je prišel pod kolesa lokomotive, ki so mu odrezala obe nogi pod kolonom. Nikolića so prepeljali v bolnico, vendar pa je malo upanja, da bi ostal pri življenju.

*** Tatvina krave.** V noči od 8. na 9. t. m. je bila posestniku Peniču Jožetu v Podsedu ukradena iz zaprtega hleva krava, vredna 2000 Din. Značilno je, da je to drzno tatvino izvršila 24 letna ženska doma od Sv. Eme, 25 km oddaljene od Podsedu, in vendar je kravo še tisto noč odgnala na svoj dom. Kravo je orožništvo iz Kozja v drugi noči izsledilo in vrnilo lastniku, a tatvico oddalo v zapore v Kozje.

*** Živinski in kramarski sejem v Cerknici,** ki se 15. t. m. zaradi skrajno slabega vremena ni vršil, bo po odobrenju banske uprave v ponedeljek 22. t. m.

*** Naša hrana.** V nekem zdravniškem strokovnem listu je bilo nedavno objavljeno zanimivo poročilo o prebavi. Naš organizem ne izkorišča vseh sestavin hrane in so precejšnji del tvari razkrajna v črevesju, kar lahko povzroča nevarna vretja in tvorbe strupenih plinov. V zdravstvenem pogledu je zelo važno, da se ta balast, ki iznaša pri odraslih okrog pol kilograma, redno odstranjuje. Pri zaprtju črevesja uporabljajo zdravniki in klinike najčesteje priznane dražeje Artine. Zvečer zadošča dva komada teh dražejev za jutranjo normalno izpraznitve črevesja brez vsakih bol. lečin. Kdor je samo enkrat poizkusil Artin, ne bo nikdar uporabljal kaka druga sredstva.

SURKOI
Neprekosljivo sredstvo za pokončavanje rusov, švabov, ščurkov in mravelj, samo v drogeriji KANC, Tyrševa cesta (nebotičnik), in Židovska ulica 1. Skatlija Din 10.—, po poštnem povzetju Din 15.—.

*** Oblike in klobuke kemično čistil,** barva, plisir in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

— Odhod češkoslovaške delegacije. Za stopniki češkoslovaške narodnega delavstva, po številu 32, ki so se udeležili ljubljene slavnosti NSZ, so zapustili Ljubljano Osemnajst jih je odpotovalo na Jadran ostali pa so se večeraj opoldne vrabili v domovino, med njimi tudi senatorja Panek in Stasny ter poslanca Tučny in Tuma. Na kolodvoru so se od njih prisrčno poslovili člani vodstva in odbora NSZ s predsednikom Juvanom in ravnateljem dr. Bohinjcem, nekateri westfalski delegati in družji Bratje Čehoslovaki so z veseljem razpoložem tolnačili, da so se v Ljubljani potutili prav zadovoljno. Nekateri so pred odhodom pokopili še krsto nesrečnega Sandija Wisiaka, ki je počival tam blizu v vagonu. — V poročilu o nedeljski manifestaciji na Taboru je izostala navedba, da je ministra vojske in mornarice zastopal g. polkovnik Cvejič. Nadalje se dostavljamo, da je pri slavnosti in sprejedu marljivo sodelovala gasilska godba iz Vnanjih goric.

— Rogoz, priljubljen dolgoletni član našega gledališča, sedaj angažiran v Narodnem divadlu v Pragi, gostuje v ponedeljek 22. t. m. v naši drami v Hamletu, ki je nedvomno ena izmed njegovih najboljših kreacij.

— SJSU Preporod priredi 20. t. m. v Trgovski domu akademijo. Poleg društvenega orkestra bo nastopil tudi priznani društveni pevski zbor, ki je na taki umetniški višini, da bo častno rešil svojo nalogo ne le na akademiji, temveč tudi na turneji, ki jo ima zasnovano po naši lepi Koroški. Poleg tega je na sporedu solopetna violina solo, deklamacije, recitacije in naposedbo cenjene goste presenetil ples, ki ga bodo izvajali nekateri naši tovariši.

— Predavanje v kemičnem seminarju. V petek 19. t. m. bo predaval g. docent dr. inž. L. Guzelj v kemični predavalnici drž. realne gimnazije, Vegova ulica 4 o elektrometričnih titracijah. Predavanje se bo pričelo ob 18. Dostop vsakomur prost.

— Prosvetno družabni večer »Krkec« bo v petek 19. t. m. pri Mikliču. Spored: Otvoritev predavanja iz cirka dr. Zdravnik: Ghandi. Predaval bo očetnik dr. Jure Adlešič. Koncert pevskih društev: Moste pod vodstvom prof. Pirnata in godba, Vstop vsakomur prost! Brez vstopnine!

— Znižane letne cene v Elitnem kinu Matic. Uprava kina Matic je z današnjim dnem cene sedežev v kinu znatno znižala, kar bodo ljubitelji lepih filmov z veseljem pozdravili. Od janes naprej se gibljejo cene sedežev od 6 do 12 Din, tako da je odslej najširšim krogom občinstva omogočen redni oset predstav. Pri današnjem filmu »Če srce izpogovorj« z Gito Alparjevo veljajo že omenjene nizke cene. — Prekrasni velfilm »Kralj džunglec, ki je vzbudil toliko pozornosti med občinstvom je še danes na sporedu ZKD, ki ga predvaja v Elitnem kinu Matic ob 14.15 uri točno ob 18. uri zvečer. Vsi tisti, ki ga še niso videli, naj izkoristijo danes poslednjo priliko.

Svečenikova izpoved

to veleznimivo in pretresljivo dramo predvaja danes zadnjikrat ob 4., 4/8. in 9. uri zvečer kino Ljubljanski dvor ob najnižjih ljudskih cenah 2.—, 4.— in 6.— Din.

Zvočni kino IDEAL
Danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer

Jazz-petorica

Krasna muzika, jazz-orkester, petje, vesela vsebina in izvrstni igralci

Jenny Jugo — Rolph v. Goth

Do Slamiča bom danes spet podal se z urnim skokom. Tam čaka me — oj, sladka jed: kotlet pikantni s cmokom!

— Foersterjev ljudski koncert. Akademski zbor, ki je tako v idejnim, kakor v tehničnem oziru krenil na nova pota naše zborovske glasbe, si je nadel tudi vsega uvaževanja vredno nalogo, da zamese slovensko umetno pesem med najširše plasti slovenskega občinstva. V tem smislu pripravljaja APZ velik ljudski koncert Foersterjevih skladb, ki se bo pod vodstvom Franceta Marolta vršil v nedeljo ob pol 11. v unionski dvorani.

— Klub Primork je imel v ponedeljek popoldne predsedstvo ge. Maše Gromove svoj občni zbor, ki se je spominjal preminilih članic ge. Frane Pfeiferjeve in ge. Bajčeve ter se je bavil s pregledom delovanja in s problem letu. Društvo je v pogledu moralne in materialne pomoči nudilo primorskim rojakom, kolikor je bilo mogoče, in se zahvaljuje banski upravi, mestni občini, Narodni banki, raznim podjetjem, zavodom in zasebnikom za pomoč pri izpolnjevanju te svoje velike naloge. Tajniško poročilo, ki ga je podala ga. Olga Zajčeva, izkazuje uspešno sodelovanje pri raznih socialnih prireditvah skupno s Kolom jugoslovenskih sester, s CMD in raznimi dobrodelnimi društvi. Po poročilu blagajničarke ge. Milke Guštinove je imel klub precejšen denarni promet in se je tudi v tem pogledu lahko prišteva med naša najagilnejša društva. S splošnim odobravanjem je bilo izrečeno zahvalno priznanje odboru in blagajničarki. Pri volitvah je bil izvoljen vese dosedanj odbor z go. Gromovo na čelu, novi odborniki pa sta ge. Mira Znidarčičeva in Milka Martelanceva.

— Fanfare bodo v četrtek med 10 in 12. dopoldne po vsem mestu javljale, da pride v kratkem nabiralni tovorni avto Rdečega križa. Nabiralni avto bo ob svojem prihodu z močnim hupanjem opozarjal, da je pred hišo. Kdor bi rad izročil zimske potrebščine, ki jih je namenil revežem ter njihovim otrokom, naj svoj povezek odda na to avto, ali pa naj porabiče kar skozi okno pozove k sebi.

— Klub esperantistov v Ljubljani vabi svoje članstvo na redni sestanek, ki bo v četrtek 18. t. m. v Delavski zbornici. Na sporedu je skiptično predavanje ge. Selanove o Gorenjski.

— Samaritanci, samaritanj krajevnega odbora Rdečega križa. V petek, 19. t. m. ob 19. samaritanski sestanek v OUZD na Miklošičevi cesti. Pridite vsi!

— Pred malim senatom. Stari Valentin, kmetovalec iz Nasov pri Kamniku, je bil obsojen na 40 dni strogega zapora, poizjelo za 2 leti, ker je lani poleti ponaredil znesek na čekovni polonični. Iz zneska 30 Din je napravil kar 250 Din, kolikor je bil dolžan kamniški davčni upravi na zaostalem davku. Pa pravi, da je polonično ponaredil nek vandrovček, ki mu je dal mleka in kruha. — Andrej iz Zaloga in Janez iz Spodnje Kašlja sta si v svaštvo. Bila sta si vedno dobra prijatelja, sprla sta se le zaradi 5 starih zlatnikov, ki jih je Janez našel po materini smrti in je Andrej zahteval vaze 2 zlatnika. V gostilni je Janez Andreja udaril s ploško roklo po obrazu, a Andrej z velikim kozarcem za brizgane prav v levo oko tako močno, da mu ga je izbil. Pred malim senatom se je večeraj zagovarjal s silobranom. Janez je zahteval za izgubljeno oko 100.000 Din. Andrej je bil nato obsojen na prav mlo kazen 3 mesecev strogega zapora in v plačilo stroškov kazenskega postopanja, a Janezu imajo plačati za oko samo 10.000 Din. Za ostali znesek ga je sodišče zavrnilo na civilnopravno pot.

— Žrtev napada. V Olševcu pri Senčurju je že 7. maja napadel neki domačin 42 letnega delavca Valentina Jagodiča. Obdelal ga je s kolom. Posledice so se edalje bolj uveljavljale in večeraj je moral Jagodič v bolnico. — V tovarni »Saturnus« je večeraj popoldne pograbil stroj 20 letno delavko Marijo Galičevico iz Dobrunj. Odrezal ji je na desnici več prstov. Bila je prepeljana v bolnico.

— O samomoru natakariče v točilnici Krišch moramo naše večerajšnje poročilo v toliko popraviti, da je samomor odkril nočni čuvaj g. Anton Škerlj od Prvega zavoda za zaklepanje, ne pa Anton Šest.

Iz Celja

— Zaprisega novih občinskih odbornikov. Večraj ob 10. je sprejel sreski načelnik g. dr. Vidmar novo imenovanih sedem članov občinske uprave za Celje-okolico in jih po kratkem nagovoru zaprisesel. Gosp. sreski načelnik je ob tej priliki sporočil, da se bo osebno udeležil prih. seje okoliškega občinskega sveta, na kateri bo tudi dopolnilna volitev v odseke, da se omogoči redno in uspešno delo v občini.

— Društvo »Šola in doma« Občnega zbora se je v nedeljo udeležilo samo 21 oseb od mnogih povabljenih zastopnikov staršev in drugih pa ni prišel nihče. Navzoči so bili mnenja, da se naj v Celju ustanovi samo eno društvo »Šola in doma«. Zaradi slabega obiska pa se društvo ni ustanovilo.

Ali potrebujete sredstvo za iztreljenje?
Zjutraj zarano boste imeli normalno mlo izpraznitve, ako boste na večer poprej vzeli 2—3 dražeje

ARTIN

DR. WANDERA.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebina škatlice za 8.— Din zadostuje za 4 do 6 krat. 3705

Obdobno po ministertvu soc. politike in za odnosa zdravja, san. oddelk B. št. 12326 od 12. julija 1932.

— Sokolska prireditev v Celju. V nedeljo 21. t. m. ob 6. zjutraj se bo pričela na Glaziji sokolska župna tekma članstva in naraščaja. Zunanji tekmovalci bodo nastopili po prihodu vlakov. Sodniki in sodnice naj prispevajo v soboto popoldne zaradi navodil in seje. V nedeljo ob 15.30 se bo pričel na Glaziji javni nastop celjskega sokolskega društva (okrožja) z zelo pestrim in zanimivim sporedom.

— Nabori. Danes bodo v Celju nabori za mesto Celje, Zalec in Frankolovo, jutri pa za občino Celje-okolico. V času, ko bodo v Celju nabori, t. j. od 18. do 31. t. m. se ob delavnih dopoldnih nabornikom ne smejo točiti alkoholne pijače.

— V celjski bolnici je umrl v ponedeljek 15. t. m. 28 letni posestnik sin Josip Artiček iz Slivnice pri Celju, v terek 16. t. m. pa 63 letni viničar Jakob Pađenžnik iz Lise pri Celju. Dne 15. t. m. je umrl v Trnovljah 92 pri Celju 72 letni železničarski upokojenec Dinko Bužan.

— Primarij dr. Franc Pestotnik, specialist za živčne bolezni ordinira od 15. t. m. v Celju, Krekov trg 7.-II. v palači Mestne hranilnice dnevno od pol 2. do 4. popoldne. Ob nedeljah in praznikih pa o. pol 11. dopoldne do pol 1. popoldne.

— Elitni kino Union. Danes ob pol 17. in pol 21. zvočni velfilm »Simfonija ljubeznic in dve zvočni predigrji.

Iz Maribora

a— Izreden dogodek za Mariborčane bo prireditev v soboto zvečer v Narodnem domu, kjer bo nastopilo pod okriljem Ljudske univerze 30 Prekmurcev in Prekmurk iz Bogojine, da nam pokažejo svoje lepe običaje, ki so se ohranili iz starih časov. Pokazati nam bodo svatbo z narodnim petjem in plesom. V nedeljo ob 11.15 dopoldne pa bo za Prekmurce maša in pridiga v franciški cerkvi. Pridiga bo v prekmurškem narečju, pri maši se bodo prekmurke stare cerkvene prekmurške pesmi. To bo prvi večji obisk Prekmurcev v Mariboru. Prepričani smo, da se bo naše občinstvo v polni meri zavedalo tega pomembnega dogodka.

a— Cercle français. Francoski krožek v Mariboru se je preselil iz Grajske ul. 5. v Gregorčičevo ul. 7. Citalnica bo, kakor doslej, odprta ob sredah od 17. do 19. ure.

a— Počitniške kolonije naše solske mladine. Mariborsko mestno načelstvo se je sporazumelo z Zdravstvenim domom, pomladkom Rdečega križa, Društvom za zdravstveno zaščito dece in mladine v Mariboru ter Higijenskim zavodom v Zagrebu glede enotnega postopka pri sprejemanju učencev osnovnih, meščanskih in srednjih šol v počitniške kolonije. Za sprejem iz javnih sredstev prihaja letos v poštev 194 otrok in sicer 133 na Pohorje, 61 pa na morje. Na račun mestne občine bo poslanih 85 otrok na Pohorje in 35 na morje, na račun banovine 33 otrok na Pohorje, na račun podmladka Rdečega križa 26 na morje in na račun fonda za zdravstveno zaščito dece 15 otrok na Pohorje. Za učence, ki plačajo polno oskrbnino, se dobe podrobni prospekti za letovanje na Pohorju pri tajništvo Društva za zdravstveno zaščito dece in mladine v Strossmayerjevi ulici št. 26, za letovalce na morju v Kaštel Lukšiču in Bakarcu pa pri g. prof. Finku in Ravterju na moškem učiteljsku v Koroševi ulici. Kolonije na Pohorju bodo trajale v treh skupinah od 11. junija do 10. julija, od 11. julija do 9. avgusta in od 10. avgusta do 8. septembra. Počitniška kolonija v Kaštel Lukšiču za dečke bo od 5. julija do 1. avgusta, za deklice v Bakarcu pa od 5. julija do 3. avgusta. Kolonija v Martinšiči je namenjena julija le dijakom, avgusta pa le dijakinjam in učencem ljudskih šol.

a— Gledališke abonente na blok opozarja uprava gledališča, da bo za bloke le še ena predstava, in sicer jutri 18. t. m., ko se bo predvajala poljska komedija »Mor-nar«. To je zaključna dramska predstava v sezoni.

uvedejo normalne razmere, ki bodo mogle največ doprinesiti k zadovoljivi ureditvi avtorskega vprašanja.

— Miško Kranjec, Predmestje. (Roman. 1933. Izdala Delavska založba v Ljubljani). V prejšnjih spisih »Težak«, »Življenje« in v časopisih objavljene novele je M. Kranjec opisoval ljudi in razmere v Slovenski Krajini ali Prekmurju. Problematika današnjega vzhiranege časa je bila tu komaj naznačena, skrta v bajno goščavo osebnih usod in lahno stilizirana za mehkim tušem pšateljjevega nastroja. Iz tega poetičnega vzdusja in iz individualno - usodnostnega področja svojih prvih spisov se skuša Miško Kranjec iztrgati v najpovprečnejšem episu »Predmestje«. Knjiga je značilna za pisateljevo iskanje in pomeni prelom s prvo fazo njegovega umetniškega razvoja. V »Predmestju« je nadarjen avtor že mnogo izrazilje in odločnejše razkrl svoj socialni credo. Od opisanja osebnih usod prehaja k epiki množestvenega življenja. Dejanje se odigrava na periferiji Ljubljane. Pisatelj je skušal podati nekatero tipično stran predmestnega življenja. Ljudje iz barak, natakariče, prodajalke, obrtniki, upokojenici, trgovci, študentje, detektivi, prostiulike nastopajo tu kakor v nekem panoramiku, nekateri brez večje notranje utemeljitve in zroli epizodno, kakor da jih je neki risar kot bežno zanimivost z dvemi, tremi potkami začrtal v svojo beležnico. Zgodba profesorja Valentina Slaninika, ki jo skuša razvozlati čevljar Meden, ta socialist statega tipa, ki čuti, da se nekaj

lomi v svetu in ki vendar ne more naprej, je nekam prisljieno vrinjena v celotno dejanje. Komunistični študent Alojz Vrankar je medla oseba, samo eika za pravega romanovega junaka; izrazitjeje so osebe, ki žive po svoje, brez ozira na avtorjevo problematiko, n pr. natakariča Silva, Posebno pa eta Kranjcu uspeja Ivanka in France, dvoje mladih ljudi s kmetov, ki padeta v mesto kakor v neko kletko, ob katero zamañ bjejo peroti njihovih navnih duš, dokler Ivanka rastikalno sveže duše ne pomori zadnje bridko spoznanje. Najlepše in najbolj Kranjeve strani so še vedno one, kjer opisuje Francetovo bivanje pri teti na kmetih: zamañ je, tu čutiš avtorjevo srce. Na mestni periferiji: pa njegov duh včasí že kar odsotno prislukuje odemvom velikega časa in išče v tel malih ljudih in drobnih razmerah znakov razjedajočega zla, ki muči razvrti svet. Stilistično in jezikovno je »Predmestje« nekoliko boljše kot prejšnji spisi Miška Kranjca, kaže težnjo po stvarnem slogu in čistem pojmovnem jeziku, vendar lahko še vedno z vso pravico zahtevamo, da mladi avtor bolj skrbí za svojo umetniško formo, ki brez nje ni in nikdar ne bo resničnih stvaritev. Bati se je, da bo njegova plodovitost silnjejša od te notranje discipline, kar bi utegnilo tudi Kranjca vreči na plitvino, kjer bi se samo na široko raztezal in običal pri minljivem slovesu dobrega fabulista.

— Francisco Contreras. Umrl je pisatelj Francisco Contreras, ki si ga z enako pravico prisvajata dve literaturi: francoska in

čilska. Contreras je izdal več leposlovnih knjig v francoščini in več v španščini; zaveljal je eno vodilnih mest v književnosti čilskega naroda ter je vneto posredoval med francosko literaturo in literaturo latinjske Amerike. Dvojezični pisatelj so na zapadu bolj redki, tem redkejši so taki, ki združujejo v sebi kulturo dveh celin.

Dr. Paul Ernst. Na svojem posestvu blizu Wildona je pred dnevi umrl nemški pisatelj Paul Ernst. Bil je po rodu iz Harza, studiral je protestantsko teologijo in pričel literarno delovati v krogu naturalistov okrog Arna Holza. Spisal je dolgo vrsto dramatskih del, romanov in novel. Njegovi zbrani spisi obsegajo 19 zvezkov lepe proze, dramskih pesnitev, esejev in filozofskih spisov. Izmed slednjih je treba omeniti spis »Grundlagen der neuen Gesellschaft«. Paul Ernst je bil še vedno sprejet v prusko Pensiško akademijo. Njegovo ime so večkrat omenjali med kandidati za Nobelovo nagrado. Ni še dolgo, kar je zagreški PEN-klub priredil izlet v Gradec. Ob tej priliki so bili hrvaški literatje gostje dr. Ernesta na njegovem gradu in so pripovedovali, da je bil zelo vnet za zblizbanje med Jugoslovenci in Nemci.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz Josefovca grenčica, večkrat na dan použita krasen pripomoček.

a—Nove uradne ure na mestnem magistratu. V ponedeljek se je pričelo v vseh mestnih uradih nedeljeno uradovanje. Uradne ure so od pol 8. do pol 14. popoldne, med 15. in 18. uro pa je v vseh oddelkih le inšpekcijska služba.

a—Mariborska mestna podjetja se bodo v nekaj dneh, ko bodo primerno adaptirani in renovirani dosežani prostori mestnega elektriškega podjetja v mestni hiši v Frančiškanski ulici, preselila v te nove prostore.

a—Poborske poštolanke se oživljajo. Predsinočnjim je imela v mestni posvetovalnici svoj tretji občni zbor zadruga »Poborski dom«, ki je izkazala zelo lepe uspehe v svojem dosežanem delovanju. Predsedniško poročilo je podal g. inž. Černe, tajniško g. Gorup, blagajniško g. Novšak, gospodarsko g. Vončina in Bežalj, nadzorovano pa g. Barle. V načelstvo zadruge so bili po absolviranem dnevnem redu izvoljeni: predsednik g. inž. Černe, podpredsednik g. Brandner, tajnik g. Gorup, blagajnik g. Novšak, gospodarja g. Vončina in Bežalj, člani gg. Zorzut, Snuderl, Ribič, Pukl I. in Pukl K., kot nadzorniki pa gg. Barle, Rodošek, inž. Baran, Kramberger in Golobovičeva.

a—Po vodi v svet. Z nekim dolinom sta pobegnila v ponedeljek po Dravi od doma letelci Franc Danko in njegov prijatelj Franc Omulec, oba stanujoča na Pristanu. Omulec se je kmalu skesal in je izstopil že v Dupleku ter se vrnil v Maribor, dočim je Danko nadaljeval vožnjo proti Dunaju in Črnemu morju. Pridrži se je namreč neki skupini nemških Korosev, brezposelnih obrtniških pomočnikov, ki hočejo z malim dolinom okrog južne Evrope. Danko v mati je sinov beg prijavila policiji in jo naprosila, da ji poskuša vrniti mladega beguna.

a—Neprevidno ravnanje z orožjem. Predvčerajšnjim je ogledoval v družbi nekoga svojega prijatelja samokres 19-letni vincičarski delavec Amion Šauperl iz Zgor. njegega Dupleka. Prijatelj je obračal samokres tako neprevidno in nerodno, da ga je sprožil in je krogla zadela Šauperla v levo roko. Obstreličenec se zdravi v bolnišnici.

a—Zopet dvoje koles ukradenih. V noči na ponedeljek je bilo ukradenih iz kleti v Smetanovi ulici Ivanu Misleju moško kolo z evidenčnim številko 10.591. Delavcu Josipu Tekavčiču pa je izkazilo izpred Mehanične tiskalnice v Linhartovi ulici 500 Din vredno kolo. — Z Rotovskega trga jo bil ukraden Nabavljalni zadrugi drž. uslužbenec 600 Din vreden ročni vozček.

a—Vlomilec Karel Novak izročil sodišču. Ker je vlomilec v Jakličevu pisarni in v stavbno podjetje inž. Jelenca & inž. Šlagerja Karel Novak dosledno vztrajal pri svojem prvotnem, le delnem priznanju, je policija tudi proti njemu zaključila preiskavo in ga izročila v ponedeljek popoldne sodišču.

a—Iz zapora v svobodo pa zopet v zapor. Pred dnevi sta pobegnila iz sodnih zaporov mariborskega okrožnega sodišča neki Franc Šimenko, ki je bil obsojen zaradi vloma na tri leta težke robije in neki Fr. Čepe, ki je sedel zaradi tihotapstva. Očitno se pa Čepe na svobodo ni dobro počutil, ker se je že v petek 13. t. m. zopet javil tukajšnji letniški upravi.

Iz Kranja

r—Veliko manifestacijsko zborovanje JKRD bo 28. t. m. v Novem Sadu. K številni udeležbi vabi akcijski odbor Podrobnejše informacije za člane krajevne organizacije JKRD v Kranju pr. krajevnem tajnistvu.

Iz Konjic

nj—Izredna glavna skupščina sreške organizacije JKRD bo v nedeljo 28. t. m. ob pol 10. v dvorani Narodnega doma v Konjicah. Predsednik, podpredsednik in tajniki vseh krajevnih organizacij v srezu in delegati naj pridejo polnoštevilno. — Veliki shod JKRD v Zrečah bo v nedeljo 21. t. m. po prvi maši pred Kračunovo gostilno. — Preteklo nedeljo je bil shod v Špi. taliču po prvi maši v šoli, kjer je poročal g. narodni poslanec Gajšek o delu v narodni skupščini. Ob 11. je sledil shod v Črešnjicah, kjer se je v Pristovnikovi gostilni in pred gostilno nabrala množična množica mož iz vse fars. Tudi tu je g. Gajšek podrobno poročal, nadalje je g. dr. Mejak podal sliko našega notranjega in zunanega političnega položaja, obrazložil program vsestranske stranke in povabil k vpisu.

nj—Majniški izlet sokolskega društva Konjice in njegovih čet iz Spitalice in Konjice vasi na Kumno smo morali zaradi neugodnega vremena preložiti na nedeljo 21. t. m. z odhodom prve skupine ob pol 10. druge pa ob pol 13. izpred telovadnice. Izleta se udeležilo tudi sokolski prijatelj iz Vojnika, Dramelj in Frankolovega.

nj—Gasilno društvo v Tepanju je pričelo prejšnji teden graditi svoj dom na bivšem Strašnikovem svetu pred šolo. Material so požrtvovalni gasilci zvozili na stavbišče sami. Tudi se bo gradnja vršila večinoma s prostovoljnimi delom. Dom nameravajo otvoriti letos 13. avgusta.

Proti zobnemu kamnu SARGOV KALO DONT

Gospodarstvo

Tekstilna industrija je najela v 9 mesecih 1087 delovnih moči

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je pravkar sestavil podatke o številu zavarovanih delavcev v posameznih gospodarskih panogah v dravski banovini za mesec april. Iz te statistike so morda najbolj zanimivi podatki, ki se tičejo zaposlenosti v tekstilni industriji. To je ena od redkih produkcijskih panog, ki se navzlic gospodarski depresiji razmeroma ugodno razvija. Tekstilna industrija zavzema pri nas sploh izjemen položaj. Njega razvoja tudi gospodarska kriza v bistvu ni ustavila, zakaj danes je v dravski banovini zaposlenih že več delavcev in delavk nego pred nastopom krize. Leta 1926 je bilo v tekstilni industriji Slovenije zaposlenih okrog 5000 delovnih moči. To število je naslednja leta naraslo, tako da je znašalo sredi l. 1930., ko je tudi tekstilna industrija pričela čutiti posledice gospodarske krize, nekaj nad 9000. Sredi leta 1931. pa je bilo v slovenski tekstilni industriji zaposlenih le še 8300 delavcev in delavk. Lani jih je bilo julija povprečno 8761, potem pa je število mesec za mesecem naraslo in v preteklem mesecu je bilo zabeleženih že 9848 delavcev in delavk, torej za okrog 700—800 več kakor pred nastopom krize. Od lanskega julija je torej tekstilna industrija najela 1087 novih delovnih moči, v primeri z nizkim stanjem sredi leta 1931. pa se je število v tekstilni industriji zaposlenih delavcev in delavk povečalo že za 1550. Zanimiva statistika ne pove, kakšno so delovni pogoji v tej industrijski panogi, odnosno kakšno gibanje kažejo v razdobju zadnjih let medze tekstilnega delavstva.

Zaposlenost v ostalih industrijskih panogah

Kakor smo že poročali, se je povprečno število zaposlenih delavcev, vpisanih pri OUZD, v aprilu povečalo nasproti marcu za 3376 na 74.070, število v posameznih gospodarskih panogah zavarovanih delavcev pa se je v tem mesecu gibalo takole:

Table with 3 columns: Zav. del., prirastek ali padec, %

nih (trgovskih in kmečkih) osebam, ki se ne smatrajo za kmete, računata skupni davek od 6%, in sicer na podlagi prodajne cene po kateri sicer mlin prodaja moko. Če pa se dočeni mlin ne bavi s prodajo moke, se vzame kot baza brzna cena zmlate moke; če pa je brzna cena manjša od prometne cene v dotičnem kraju, se ima ta prometna cena vzeti za podlago. V računih, ki se morajo izdati na uradnem obrazcu, se mora tako pri prodaji moke, zmlate na lastni račun, kakor tudi pri izaji zmlatka na merico ali proti plačilu, vpisati količina, vrsta in vrednost blaga, ki se stavlja v promet.

Kakor doslej, je treba na vsaki vreči v promet stavljeni ali za merico odnosno plačilo zmlate moke staviti osebam, ki se ne smatrajo za kmete vinjeto, ki se mora po novi uredbi nalepiti na gornjem delu vreče, nekaj nižje od mesta, kjer se vreča veže. Na vinjeto se treba vpisati firmo (mlin), dan prodaje in dan knjiženja.

Nova uredba nadalje določa, da je treba za mletje proti plačilu ali za merico kmetom plačati splošni (2 odstotni) poslovni davek od dobijene nagrade za uslogo. Ako se nagrada sprejme v obliki moke, ali pa če se žito, prejeto za merico, predela v moko, tedaj je v 6% stopnji skupnega davka o priliki prodaje te moke vsebovati promet mletja na merico. Mlinski proizvodi v mlinih nabavljanih zadrugi ali zveze so v prometu s svojimi zadrugami nadalje proti skupnega davka. Prodaja take moke, najsi gre pri tem tudi za vnovčenje riška, ali pa prodaja v nasprotju z zadrugnimi pravili tretjim osebam, je podvržena skupnemu davku. Predelovalci žitne moke (peki, slaščičarji, izdelovalci testenin), plačajo kakor doslej davčni dodatek za predelavo moke v višini 3%. Pri prodaji moke na trgih morajo občinska oblastva pobirati ti skupni davek v višini 6% od vsake osebe, ki z računi ne more dokazati, od koga je moka kupljena in da je davek plačan.

Ako se pri osebah, ki se bavijo s trgovino ali predelavo moke, najdejo količine, na katere ni plačan davek, so take osebe odgovorne za utajo na isti način kakor prodajalci. Železniške postaje in vsa prevozna podjetja so dolžna dostavljati pristojnim davčnim upravam ob koncu vsakega meseca podatke o natovljeni moki (številko vagona, teža, pošiljalca in prejemnika).

Novi seznam luksuznih predmetov

Nova uredba o davku na poslovni promet vsebuje med drugim tudi dopolnitev seznama predmetov, na katere je treba plačati luksuzni davek v višini 10 odst. V ta seznam so med drugim vnešeni naslednji predmeti: pomaranče, pinjoli, kokosov oreh in drugi eksotični orehi za hrano; jasminov, bergamotno, rožno, vijolično olje in olje pomarančnega cveta ter slična olja; fevilji od jelenove, antiopne, krokodilove, kačje kože, čevlji od lakiranega usnja, bronzirani čevlji, posebni čevlji, čevlji podloženi s krznom ali obrobljeni s krznom; izdelki od kavčuka v zvezi z najfinjšim materialom; elastične tkanine, pleteno blago, svilena in polsvilena pozam-terija; fine krtače od slonovine ali slično; izdelki od plutvine v zvezi s finim in najfinjšim materialom; luksuzni galanterijski in drugi mali izdelki od kamna v zvezi z navadnim ali finim materialom; nagrobni spomeniki in grobnice iz kamna v vrednosti preko 10.000 Din; luksuzni predmeti iz porcelana in keramičnega materiala; galanterijski izdelki, pozlačeni, posebreni, bronzirani; izdelki od železa v zvezi s finim ali najfinjšim materialom odnosno s plemenitimi kovinami; predmeti za okras in nakit v zvezi s finim in najfinjšim materialom ali s plemenitimi kovinami (sem spadajo predvsem predmeti za okras z biseri, dragim kamenjem, s slonovo kostjo, pravimi korali, mlati, srebrom, emajlom, fini izdelki od kristala, alabastra itd.); radijski aparati in njihovi sestavni deli za prodajo v trgovinah odnosno za uporabo v privatnih hišah; motokobil, priklole in sestavni deli; avtomobili, izvemski tovorne, in njihovi sestavni deli; glasbeni instrumenti (klavirji, orgle in harmoniji, brez ozira na vrednost, harfe, vijoline, citre, harmonike, kitare, tamburice in drugi slični instrumenti v vrednosti preko 1000 Din); gramofoni, fonografi, parlofoni in slični aparati; foto-ografski aparati brez ozira na svetlobno jakost objektiv, kinematografski in drugi projekcijski aparati, aparati za povečanje slik, aparati za filmanje; stenške in namizne ure ter ostale slične ure v vrednosti preko 3000 Din; lovske puške brez ozira na vrednost; druzo orožje v vrednosti preko 2000 Din po komadu.

Gospodarske vesti

Trgovinska pogajanja s Avstrijo se bodo nadaljevala v Beogradu. Kakor poročajo iz Zagreba, se bodo do bližnjih informacij nedavno na Dunaju pričeta trgovinska pogajanja z Avstrijo nadaljevala v Beogradu. Naša vlada je pozvala avstrijske delegate in eksperte v Beograd, kjer naj bi se likvidirala vsa aktualna vprašanja. Avstrijska delegacija je sprejela ta poziv in bo prispejala v Beograd za 10 do 14 dni.

Dobave. Gradbeni oddelek direktorja državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26 t. m. ponudbe glede dobave 25 kornadov betonskih kadi (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. junija ponudbe glede dobave 700 m² linoletja 400 kg lenila za linolet in 330 kg usnja. Do 6. junija glede dobave približno 330 kg transmitskih izmenov do 8. junija na glede dobave 1650 metrov platna. 350 ducatov cinkastih gumbov in 59 vreten sukanca.

Borza 16. maja.

Na ljubljanski borzi sta se danes okrepili devizi London in New York, dočim sta devizi Berlin in Trst nadalje popuščali. Avstrijski šilingi so bili v privatnem kliringu zaključeni po 8.80 (v Beogradu 8.65 zaključek).

Na zagrebškem efektne tržišču je vojna škoda za malenkost čvrstejša pri 192—194 brez prometa. Promet je bil v 7% Blairovem posojilu po 30 in v delnicah Sečeranane po 150 Delnice PAB so nadalje čvrste in notirajo 212—220.

Devize. Ljubljana: Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1319.58—1330.38, Bruselj 799.13 do 803.07, Curih 1108.35—1113.85, London 194.19—95.79, New York ček 4891.59 do 4919.85, Pariz 225.88—227.—, Praga 170.90 do 171.76, Trst 297.40—299.80 (Premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.

Zagreb: Amsterdam 2321.21—2309.85, Berlin 1330.38—1319.58, Bruselj 803.07—799.13, London 195.79—194.39, Milan 299.50—297.90, New York kabel 4919.85—4891.59, New York ček 4931.85—4913.59, Pariz 227—225.88, Praga 171.76—170.90, Curih 1113.85—1108.35.

Curih. Pariz 20.38, London 17.51, New York 443.50, Bruselj 72.10, Milen 26.87, Madrid 44.25, Amsterdam 208.55, Berlin 119, Dunaj 56.75, Stockholm 90, Oslo 89, Kopenhagen 78, Praga 15.52, Varšava 58.10, Bukarešta 3.08.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11.98, London 30.75, Milan 47.25, NewYork 778.97, Pariz 85.79, Praga 25.52, Curih 175.59, 100 S v zlatu 128.71.

Effekti. Ljubljana. Vojna škoda 191—194, 7 odst. invest. 43—45, 7 odst. Blair 31—32, 8 odst. Blair 32—34, 7 odst. Drž. hip. banka 36—39, 4 odst. agrarne 23 dca., 6 odst. begluške 31 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 192—194, 7 odst. investicijsko 42.50—45, 4 odst. agrarne 23.50 den., 7 odst. Blair 31—31.50, 8 odst. Blair 32.50—35, 6 odst. begluške 31.75—32.25; bančne vrednote: Narodna banka 36.50—37.50, PAB 212—220; industrijske vrednote: Sečeranana Osijek 145—150, Trbovlje 160 den., Isis 30 bl.

Beograd. Vojna škoda 194.25, 193.50 zaklj., 7 odst. investicijsko 44 bl., 4 odst. agrarne 25.50 bl., 6 odst. begluške 32, 31.90 zaklj., 7 odst. Blair 31 den., Narodna banka 37.50 zaklj., PAB 213, 212 zaklj.

Dunaj. Staatseisenbahngesell. 15.80, Alpin-Mont. 12.65.

Blagovna tržišča

Ljubljanska borza (16. t. m.). Tendenci za les mlačna. Zaključeni so bili 3 vagoni desk.

Chicago, 16. maja. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 71.875, za julij 73.50, za sept. 74.25, za dec. 76.50; koruza: za julij 47, za sept. 48.625, za dec. 50; oves: za maj 26.125, za sept. 26.875, za dec. 28.50; riž: za julij 55.50, za dec. 57.625.

Winnipeg, 16. maja. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 64, za julij 65, za okt. 67.

Ljubljanska borza (16. t. m.). Tendenci za žito nespremenjena. Nadijo se (vse za slovensko postajo, plačilo 30 dni): pšenica: (po mlevski tarifi): baška 76 kg po 277 do 282.50, baška 77 kg po 295—297.50; koruza: (po mlevski tarifi): baška promptna po 112.50—115, za maj po 120—122.50; moka: baška 30c po 425—430, banatska po 435—440.

Novosadska blagovna borza (16. t. m.). Tendenci mirna. Promet 70 vagonov. Pšenica: baška, okol. N. Sad, Sombor, srednjebaška, gornjebaška, sremska, baška ladja Begej 215—220; baška potiska, ladja Tisa 217.50—222.50; gornjebanatska 212.50—215.50; Koruza: baška in sremska 62—64; za junij—julij 66—68; slavonska 65—67; ladja Begej 61—63; baška ladja Sava 65—67; ladja Begej 66—68; ladja Tisa, Dunav 67—68. Oves: baški, sremski, slavonski 90—92.

Ječmen: baški, sremski, 64—65 kg 95—97.50, pomladni 66—67 kg 100—102.50. Moka: baška in banatska 30c in 30c 347.50—362.50; 2c 327.50—342.50; 3c 307.50—322.50; 4c 277.50—287.50; 5c 175—185; 6c 65—67.50. Otrobi: baški 52.50—57.50; banatski 52.50—55.50.

Somborska blagovna borza (16. t. m.). Tendenci nespremenjena. Promet 91 vagonov. Pšenica: baška, okol. Sombor, sremska, slavonska 215—217.50; gornjebaška banatska, banatska potiska 217.50—220; baška potiska 220—222.50. Koruza: baška 62—64; za junij—julij 65—67; Dunav, Tisa, šlep 65—67; baška bela 63—65. Moka: baška in banatska 30c in 30c 345—365; 2c 325—345; 3c 305—320; 4c 275—280; 5c 175—185; 6c 65—67.50. Otrobi: baški 52.50—55.

Budimpeštanska termiška borza (16. t. m.). Tendenci slabša, za koruzo stalna; promet slab. Pšenica: za maj 12—1202, za junij 12.97—12.98 za okt. 11—1102; riž: za junij 6.82—6.89; koruza: za maj 7.25—7.28, za julij 7.38—7.40.

Dragoceno drevo

Najdražje drevo na svetu je navadna platena. Kljub stoletni starosti ne bi bila dosti vredna, če ne bi rastle v Londonu. Stoji sredi živahnega Cityja ob stiku Chesapsija in Wood Streeta. Zasidli so jo, da bi označil nekdanji oltar pri »Velikem požaru« uničenih cerkve sv. Petra. Številni kupci so nudili londonskemu magistratu za to drevo vedno v šjo ceno, ki je naposled narasla do 3 milijone Din. Ta izredno visoka cena je posledica draginje parcel v ntrpanem Cityju. A mesto ne dovolj posekati zgodovinske platane in je celo zahtevalo od lastnikov bližnjih hiš, da jim ohranijo potrebno svetlobo. Stevbe ob tej ohranitvi potrebuje svetlobo. Stevbe ob raji se zaradi tega ne smejo dogiviti.

Tragedija pridnih varčevalcev

Afere z vložnimi knjižicami v novi fazi. — Lastniki iščejo zaman svoje vložne knjižice

Ljubljana, 16. maja. Trgovina z vložnimi knjižicami, ki se je razvila takoj, ko so se zaprli »šalterije bank in hranilnic, je letos, kakor smo tedaj o vsem tem obširno poročali, spravila na dan raznolike sleparije na škodo skrbnih vlagateljev in varčevalcev, poleg tega pa je bila vsa javnost prvič opozorjena na težave ljudi, ki ne morejo priti do svojih prihrankov in so zaradi tega izročeni na milico in nemilost vsakurnim spekulantom. Vložne knjižice se zastavljajo že od začetka splošne denarne krize, na nje se že od tedaj dajejo manjša posojila in vsa trgovina z vložnimi knjižicami je takoj od svojega začetka spravljala v promet vložne knjižice deloma po dogovoru med lastniki in posojilodajalci, deloma pa tudi zaradi tega, ker so posojilodajalci vložne knjižice vzeli v zastavo in so z njimi razpolagali po svoji volji, če v dogovorjenem roku niso bila vrnjena dana posojila. To, da pridejo vložne knjižice v promet, je postalo glavno pravilo vse trgovine z vlož. knjižicami. Vsi posredovalci za vnovčenje vložnih knjižic in za posojila na nje so uveljavili pogodbe s svojimi klienti, v katerih je bila posebno važna točka, ki določa da bo klientu po izpolnitvi njegovih obveznosti, to je po povračilu posojila, vrnjena vložna knjižica na isto vsoto, ne pa na njegovo ime.

Dolgo časa so varčevalci v svoji stiski dvigali na ta način mala posojila in ko so jih v določenem roku vrnili, jim je bilo vseeno, na čigavo ime se glasi vložna knjižica na isto vsoto, ki so jo dobili vrnjeno namesto svoje. V mnogih primerih so tako knjižice spet zastavili in si z njo pridobili nova mala posojila, da so si pomagali tako v svojih stiskah. Promet z zastavljenimi vložnimi knjižicami pa je postal zelo živahen in kakor se je videlo v prvi fazi afeze z vložnimi knjižicami, so bile na zastavljenih knjižicah izvršene tudi vsakovrstne potvoritve, kar je povzročilo, da se po ljudje, ki so se zatekli k posrednikom in predstavnikom trgovine z vložnimi knjižicami, začeli v polni meri zvedati velike nevarnosti za svoje prihranke. Mnogi so v svojih prvih stiskah brez potrebne pozornosti podpisali vsakovrstne pogodbe, bili pa so med njimi tudi taki, ki so v pogodbi izrecno navedli, da hočejo po vrnitvi dobljenih posojil nazaj ne samo knjižice glaseče se na iste vsote, marveč knjižice na svoje ime. Vsa kovrstna agenta so sprejeli tudi take pogoje, ker so bili prepričani, da dajejo v zalog svoje vložne knjižice le ljudje, ki so v skrajni stiski in ki itak ne bodo mogli vrniti posojil v določenem kratkem roku. To pa se je v mnogih primerih vendarle zgodilo in ljudje, ki so pod izrecnim pogojem o vrnitvi svojih lastnih vložnih knjižic najemali posojila, prihajajo sedaj in zahtevajo nazaj svoje prave vložne knjižice. Mnogo posredovalcev trgovine z vložnimi knjižicami pa je bilo tako prepričano o neoviranem razvoju svojega poslovanja, da so vse založene vložne knjižice takoj spravili v promet in da se dan ne vedo, kje so sploh knjižice klientov, ki so celo s pisnimi pogodbami zahtevali vrnitev.

Vložne knjižice so že dolge mesece v velikem vrtenju prometa, ki ga je ustvarila vsa trgovina, izkoriščujoča stiske varčevalcev. Obrtne oblasti so pa zakonu kaznovale z globami raznovrstne posrednike te trgovine, če niso imeli pravilno prijavljenih svojih poslovalnic, v kriminalno so prišli spet drugi posredniki, ki so izvršili na škodo strank karkoli kar nasprotuje določilom kazenskega zakona,

za nekaj časa so zaradi tega po listih izostali oglasi o posojilih in vnovčevanih vložnih knjižic, prav kmalu pa je trgovina ob večji opreznosti vseh agentov seveda oživila v istem obsegu kakor poprej. V Zagrebu, kjer je bil, kakor vse kaže, sedež te trgovine, se v zadnjih dneh pri policiji prijavljajo mnogostevilni klienti agentov za vnovčenje vložnih knjižic ter prosijo za pomoč, da bi dobili nazaj svoje lastne zastavljene vložne knjižice. Ti ljudje so, kakor že prej rečeno, šele sedaj prišli do prepričanja, da ni eno in isto vložna knjižica z isto vsoto in vložna knjižica z isto vsoto in istim imenom. Ker so bili zagrebški agentje v zvezi z agenti v drugih mestih, se to ponavljata tudi drugod in so zaradi tega oblastva povsod v veliki zadregi, kako bi se dala izvesti temeljita preiskava v zmotani trgovini z vložnimi knjižicami in kako bi bilo mogoče iz vrtnice njenega prometa rešiti vložne knjižice vsaj onim lastnikom, ki so z raznimi posredovalci imeli posebne pisne pogodbe o vrnitvi.

Prizor iz kavarne

Neki filmski zvezdnik je pred kratkim srečal v pariški kavarni na Montparnassu mlado damo. Ob 6. zvečer je z njo zamenjal prvi pogled. Ob poslednjih je sprejela gozpa njegovo povabilo in z njim odšla na obed v drag hotel. Ob sedmih zvečer ji je v bližnji vletgovini kupil in poklonil dragocen kožuh. Ob polosnih sta bila nova znanca zopet v kavarni. Mlada gozpa je popila zadnji požirek portskega vina, se spomnila, da ima nujne opravke, stisnila novemu prijatelju roko in se poslovila. Zvezdnik jo ni videl nikoli več ter naposled pobesnel: kdo bi žrtvoval v sedanjih časih kožuh za en sam smehljaj?

Repertoarji LJUBLJANSKO NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA

Sreda, 17.: »Krog s kredito Red Sreda. Zadrž. 18.: »Izpreobrnitev Ferdiša Pišto. re. D.

OPERA Sreda, 17.: André Chénier. Premiera. C. Četrtek, 18. ob 16.: »Prodana nevesta. Di. jaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

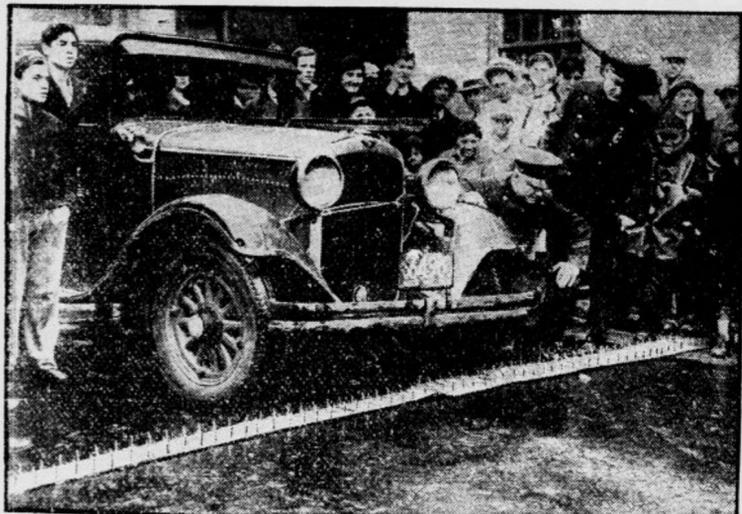
Prihodnja premiera v drami bo v režiji prof. Sesta češka drama »Okneec. Poslednja letošnja premiera bo Molierov »Tartuffe« v režiji dr. Branka Gavella.

Opozarjamo na premiero opere »André Chénier« drevi. Opera je zložil italijanski skladatelj Giordano, ki spada v krog Puccinija. Mascagnina in drugih Delo ima velike in lene arije, pa tudi močne ansambleške nastope. Opozarjamo tudi na številko »Gledališkega lista«, ki je izšla za to primerno in prinaša med drugim tudi vsebino opere. Opera pripravlja še delno v novi zasedbi opero »Marta«. Prva letošnja urizoritev bo konec tekočega tedna. Di. jaška predstava v operi bo jutri najbolj znano priljubljeno operno delo »Prodana nevesta« Glavne tri vloge so v rokah gg. Ribičeve, g. Banovca in g. Zupana. Vaška poje g. Rus Josip. Znižane cene od 20 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE Sreda, 17.: zaprt. Četrtek, 18. ob 20.: »Mornar«. B. Znižane cene. Zaključna dramska predstava.

Iz življenja in sveta

Past za avtomobilске tatove v Ameriki

Takšne pasti nastavlja policija avtomobilskim tatovom v Ameriki

Sonca v vesoljnosti

Arkturus, prvak med nebesnimi dirkači

600krat hitreje nego najhitrejši brzovlaklki drevi naše sonce z vsemi svojimi spremiljevalci skozi vesoljnost. Če si predstavimo, da je njegova masa tolikšna kakor sama 350.000 zemeljskih krogel, bomo razumeli, kako silne so energije, ki gobjejo plamenico naših dni v brezmejnem prostoru.

Toda naše sonce spada med manjše zvezde v prostoru in njegova hitrost med srednje hitrosti. 20krat hitrejši je šampion med nebesnimi tekači, zvezda Arkturus, ki drevo po Koboldovih računih z nepojmljivo hitrostjo 415 km na sekundo, 10.000krat hitreje nego najhitrejša lokomotive in 400krat hitreje nego izstreli modernih topov. Pri tem je Arkturus 80.000krat večji od našega sonca in bi imel dovolj prostora za

10,5 milijarde zemeljskih krogel. Vse druge zvezde, ki nam je znana o njih hitrost, so pač počasnejše od Arkturusa, a se lahko kosajo s soncem.

Zvezda Betelgeuze, ki ima dovolj prostora za 27 milijonov sončnih obel, predvri v eni uri 61.000 km, Sirius pa opravi na sekundo 8 km. Strašna je misel, da bi utegnili velikani s temi brzinaми trčiti drug v drugega. Toda ta bojazen je prilično odveč, kajti zvezde so tako na redko posejane v prostoru in so tako daleč druga od druge, da moreta po računih zvezde, slovece trčiti dve sonci komaj vsakih 1800 trilijonov let, po Arrheniusovih računih pa komaj vsakih 1000 bilijonov let.

Usodepolno darilo

Tragedija matere vojnega ujetnika

Pred kakšnimi štirimi tedni se je vrnil iz Rusije domov na Moravsko 48-letni Otokar Špejbl, sin vdove po železniškem uradniku. Špejbl je odinjal v začetku svetovne vojne kot vojak na bojišču, ker je prišel v činu podčastnika 128. pešpolka v rusko ujetništvo. Tedaj se je začelo zanj silno razgibanje življenje, ki se je po dolgih odisejih zaključilo v Irkutsku, kamor so ga poslali v taborišče.

Ko pa se je začela vojna nagibati h koncu in so se jeli jetniki vračati v domovino, je ostal Špejbl v Rusiji, ki mu je postala druga domovina. Se več. Ustvaril si je v Irkutsku domače ognjišče, vzela za ženo lepoticico iz Irkutska ter otvoril tam in stalacijsko podjetje, ki je dobro uspevalo, čeprav ni bil instalater po poklicu.

Prišli pa so črni dnevi tudi za Špejbla. Najprej je buhnila boljševiška revolucija. Zepet se je začelo potovanje iz kraja v kraj, končalo se je s tem, da so pridobili Špejbla kot profesionalista v neko tvornico na delo. Tedaj se je že rahlo oglašalo domotožje v Špejblu duši. Pisal je večkrat domov, da bi se rad vrnil k svojim. Vendar se ni mogel za to odločiti tako dolgo, dokler je živela žena. Po njeni in otrokovi smrti pa se je čutil mož tako osamljenega, da je sklenil vrniti se k materi, ki ga je v visoki starosti 77 let nadvse priščno sprejela. Pri nji je nameraval ostati tako dolgo, da bi se mu nudila kakšna možnost dobrega zasluzka.

Na letošnji materinski dan je hotel Špejbl napraviti materi posebno veselje. V hiši, kjer je živela Špejblova rodbina, ni bilo elektrike. Sin je hotel presenetiti mater in medtem ko je bila starka s hčerjo v obiskih pri sorodnikih, je napeljal električni tok v hišo.

Ko se je gospa Špejblova v nedeljo zvečer vračala domov, jo je sin z veseljem sprejel na pragu domače hiše ter ji rekel: »Mamica, zdaj pa pritisnite na ta gumb!« Gledal je, kako bo zažarel materin obraz, ko se bo v hiši prižgala električna žarnica. Toda jej! Komaj se je starka dotaknila električnega gumba, se je zgrudila mrtva

na tla. Nektje v električni napeljavi je bila napaka in starka je postala žrtev teka.

Kakor blazen je začel Špejbl tekat po dvorišču, od tam pa je zdrvil na bližnjo postajo, kjer se je vrgel pod kolesa premikajočega se vlaka, ki so mu odrezala obe nogi. V smrtonemernem stanju so ga prepežjali v brnsko bolnišnico, kjer bo najbrže izdihnil.

Oče ustrelil sina in sebe

V Wolfhausnu pri Kaslu sta se te dni sprie 62letni zdravnik dr. Grönefeld in njegov 26letni sin. Slednji je hotel opustiti svoje študije in je to sporočil očetu, ki se je temu uprl. Spor je bil tako oster, da je oče segel po samokresu in ustrelil sina. Ko se je pozneje zveznil, se je ubil še sam.

Plaz med pogrebom

V Džebel-Akumu v Alžeru so te dni pokopavali dvehletnega otroka. Grob so izkopali na pobočju, s katerega se je v trenutku, ko so hoteli trupelce pokriti z zemljo, vsul plaz zemlje. Plaz je zasul šest žensk, ki so prisostvovala ceremoniji. Tri od njih so rešili žive, tri pa so se zedušile pod plazom.

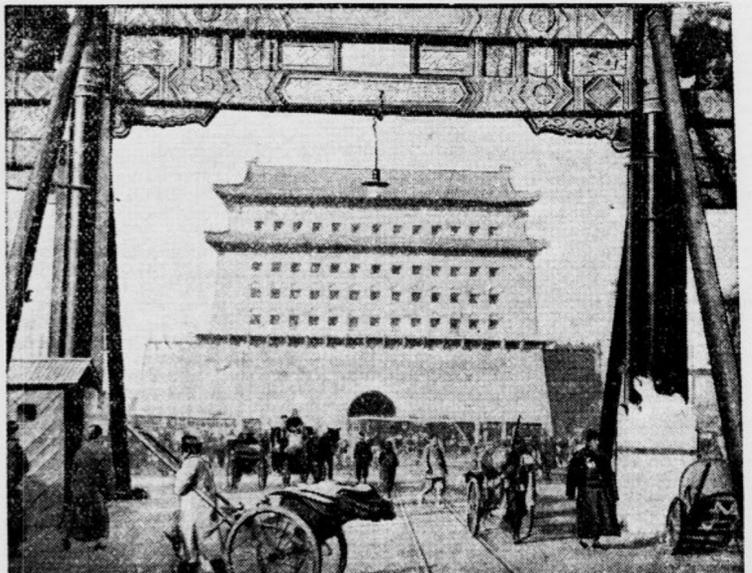
Zopet zvezde v Avstriji

V republiki Avstriji nameravajo zopet uvesti stare vojaške distinkcije nekdanje avstro-ogrske vojske, t. j. zvezde Pravijo, da se ljudem silno toži po njih. Tozadevna reorganizacija se bo izvršila postopoma, približno v dveh letih.

Radio konferenca v Luzernu

V Luzernu so te dni otvorili mednarodno radio-konferenco, ki bo nanovo razdelila valovne dolžine sredozemskih držav in dežel, ki leže ob Sredozemskem morju. Konferenca bo dovršila svoje delo predvidoma v dveh do treh tednih, določbe pa bodo uveljavljene pozneje.

Japonci pred Pekingom

Glavni vhod v Peking, skozi katerega bodo vsak čas vkorakale japonske čete

Pozabljeni genij

Istočasno kakor Goethe je obhajal skromno stoletnico tudi leseni peresnik, ki ima zanimivo zgodovino. Jekleno pisno pero so izumili še l. 1830, ko je bil Goethe živ. A veliki pesnik je slej ko prej rabil samo gosja peresa in isto so delali vsi njegovi sodobniki.

Nihče ni vedel, kaj bi počel z jeklenim peresom. Nerodni izumitelj ga je samo navezal na palčko. Vedno je zdrknilo, brizgalo ter vse kmalu razočaralo. Šele l. 1832 je vrgel nepoznan genialen mož na trg preprost lesen peresnik. Ta izum si je z nepopisno brizno osvojil zemeljsko oblo. Vsi so kmalu pisali z jeklenim peresom. Trgovci, ki o prodajali gosja peresa, so zašli v krizo. Njih skladišča so bila ntrpano polna. Jekleno pero je čez noč uničilo blaginjo številnih ljudi, ki so izdelovali ali na debelo in drobno prodajali gosja peresa. A isti mož, ki je izumil lesen peresnik, je kmalu našel rešitev. Prišel je izdelovati zobtrebce iz gosjih peres. Pecen je pokupil zaloge in obogatel. Leseni zobtrebci takrat še niso bili priljubljeni. A za človeško nehalčnost je značilno, da ne pozna nobena zgodovina izumov imena srečnega izumitelja. Pravičje, da je bil Anglež, a še to so samo domneve.

Otvoritev ulice Paula Doumerja

Državni predsednik Lebrun

Je te dni v Parizu otvoril ulico predsednika Paula Doumerja med Trocaderojem in četrto Passy

Pri železniških težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nagnjenju k bluvanju učinite 1—2 čaši naravne »Franz Josefov« vode, temeljito iztrebljenje prebavil. Mnenja bolnišnic izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo polegati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vsaki lekarni, drogeriji in vseh specerijskih trgovinah.

Venec, ki so ga vrgli v Temzo

Hitlerjev zunanji politični zaupnik Alfred Rosenberg se je mudil prošle dni v Londonu, kjer je položil venec s kljukastim križem na grob angleškega Neznane vojaka. Venec je neki angleški pomorski častnik odnesel in ga vrgel v valove Temze

ANEKDOTA

»Danes pa sem se od vsega razreda najbolj odrezal.« pravi Pepček, ko se je vrnil iz šole.

»To me zelo veseli, Pepček; a kako je bilo to?« vpraša mati.

»Veste, učitelj je hotel vedeti, koliko nog ima roj, pa sem rekel tri.«

»Toda noj ima vendar dve nogi!«

»Seveda, to vem zdaj tudi jaz — a drugo so rekli vsi štiri in tako sem jaz to najbolj vedel.«

Ing. Kregar Rado:

Naše Narodno gledališče v krizi

Predlog za sanacijo finančne krize

V javnosti je bil sprožen predlog, da bi se ustanovilo Društvo prijateljev gledališča, ki bi moralo in materialno pomagalo upravi reševati težak finančni položaj. Tu di ustanovitev gospodarskega sveta je postala nekeka javna zahteva. Mnenja pa sem, da ustanovitev te in one institucije ne more imeti odločilnega vpliva za sanacijo kritičnega finančnega položaja, če se ne izdela širokopotezen program za reorganizacijo celotnega doseadanega javnega sodelovanja in ne angažirajo za sanacijo finančnega položaja država (ministrstvo prosvete in financ ter uprava Narodnega gledališča), banska uprava, mestna občina, članstvo gledališča in celotna slovenska javnost.

Sanacija finančnega položaja se da po mojem mnenju izvesti po naslednjem programu:

1. Državna dotacija naj se loči od subvencije, ki jo nakažejo banska uprava, mestna občina in celotna slovenska javnost preko sodelovanja Društva prijateljev gledališča. Državno dotacijo upravlja uprava Narodnega gledališča pod državno kontrolo. Samoupravno in javno subvencijo upravlja sicer uprava gledališča, vendar pa ji je dodeljen gospodarski svet ali svet ali odbor, ki bi nadziral uporabo javnih prispevkov.

2. Za kritje primanjkljaja v znesku okrog 2.700.000 Din se angažira država tako, da finančno ministrstvo dovoli naknadni kredit v znesku okrog 250.000 Din iz postavke državnega proračuna (neplačani računi iz preteklih let).

3. Izplačilo zaostanka na honorarjih v okroglem znesku 250.000 Din se črta in se vnese v postavko redukcij. Vsekakor bo članstvo to redukcijo, ki je de facto že izvedena, lažje utrpelo, kot pa novo, čeprav zadene prva samo nekatere člane.

4. Ustanovi se Društvo prijateljev gledališča, ki naj zbira prispevke iz članarine, darila ter aranžira razne prireditve in zbirke. Pri kolikaj intenzivnem delu je računati s skupno vsoto kakih 70.000 Din letno. Poglavitna naloga društva pa bodi propaganda za čim večji obisk gledališča in nabiranje abonentov. Z intenzivno reklamno stvarno repertoarno politiko se da dvigniti inkaso na kakih 2.000.000 Din. (Ta inkaso je imelo gledališče v letu 1927/28.) Ker je upoštevana v proračunu le vsota 1.500.000 Din bi tako dosegli skupno s prispevkom Društva prijateljev gledališča finančni efekt v približnem znesku 570.000 Din.

5. Mestna občina ima za subvencijo Narodnega gledališča predvidenih nekako 300.000 Din. Ta vsota naj se izplača upravi v celoti, brez odbitkov za uporabo električnega toka in vode. Dolg na toku in vodi naj se — kakor je bila sedanja praksa — v bodočem proračunu mestne občine kot neizterljiv črta. Tako bo znansla subvencija mestne občine nekako 500.000 Din. Na občinski seji je bilo sklenjeno, da se uvede gledališka taksa na vstopnice za kino. Navedeni predlog smatram za zelo umesten, le s to pripombo, da uvedejo to takso vse občine dravske banovine, še enostavneje pa je, če jo pobira oziroma uvede banovina. Z uvedbo takse (gledališke) na vse vstopnice za kinopredstave in zabavne prireditve bi utegnili doseči vsote, ki bi brez škode za kinopodjetja v veliki meri pripomogle do sanacije našega gledališča. Če imajo odločilni krogi res interes na obstoju, delovanju in razvoju našega gledališča, potem mislim, da uvedba te takse ne more naleteti na resne ovire in pomisleke pri finančnem ministru. Računajoč na podlagi statistike, veljavne za Ljubljano, kjer je bilo v letu 1932 prodanih približno 723.000 vstopnic za kinopredstave in zabavne prireditve, bi navedena taksa v minimalni izmeri 25 para na vstopnico vrgla okrog 180.000 Din v vsej banovini pa najmanj 500.000 Din do 600.000 Din.

6. Z razpustom Prosvetne zveze je prevzela ljubljansko radio postajo včasno upravo poštna uprava v Ljubljani. Ljubljanski radio je imel v letu 1932 okrog 8000 naročnikov. Bruto dohodki so znašali v tem letu kakih 1.930.000 Din. Rezijski stroški so znašali 750.000 Din, odpis investicij in kritje izgube prejšnjih let 300.000 Din, obresti 100.000 Din (v zaokroženih številkah). Za honorarje pa se je porabilo okrog 800.000 Din. Ako dobi gledališka uprava v eksploatacijo ljubljansko radio postajo, potem more računati v tekočem letu z bruto dohodki okrog 2.000.000 Din. Od tega ji ostane, če odračunamo režijo, odpis dolga, obresti itd., najmanj okrog 800.000 Din za kritje gledališkega primanjkljaja. Rezijski stroški, posebno izdatki za honorarje, bi se znatno znižali, ker bi se oddajale vse opere in drame brez posebnega honoriranja članstva. Če bi prešla radio postaja v roke gledališke uprave, bi država tako odtegnila to važno tehnično in

kulturno ustanovo vsakemu strankarsko-političnemu vplivu. Radio je danes poleg časopisa zelo učinkovito propagandno sredstvo, ki je lahko v nekaterih primerih zelo nevarno orožje v rokah opozicije. Glede na visoko aktivnost ljubljanske radio postaje bi mogli njeni dohodki v veliki meri kriti primanjkljaj v gledališkem budžetu. Z oddajanjem dramskih in opernih predstav bi se močno dvignil ne samo interes za radio, temveč tudi za gledališče, ki bi tako postalo vsaj glasovno dostopno prav vsem plastem naroda in kar je važno: ne samo v mestu, temveč tudi na kmetih. Z gotovostjo lahko računamo, da bo v tem primeru naraslo število naročnikov na 10 tisoč. Čisti donos radiopostaje bi se s tem povečal za kakih 250.000 Din.

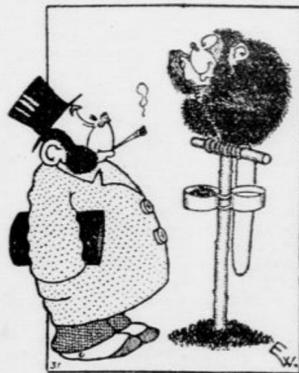
6. Ako pristajemo še subvencijo banske uprave v znesku okrog 200.000 Din, potem bodo predvideni dohodki dali skupno vsoto kakih 3.000.000 Din do 3.400.000 Din. Navedena vsota bi zadostovala za popolno sanacijo finančne krize in ustvarila pogoje za nemoteno in neovirano delo in razvoj našega Narodnega gledališča.

S tem svojim poročilom nisem imel namena štiti upravo ali upravnika pred stvarno kritiko. Kritika je potrebna, toda sloneti mora na poznanju razmer, strokovnem znanju, tehtnih razlogih in predvsem na dokazih. Te vrste kritike upravnega sodelovanja in finančnega gospodarstva pa do danes v javnosti še nismo slišali. Nočem trditi, da uprava mogoče ni naredila pogrešk. Brez teh ni podjetja, pa naj bo to državno ali zasebno. Ni ga upravitelja, upravnik, direktorja ali kakor se pač imenuje vodilna osebnost, ki ne bi čisto podlegla zavestno, se češče pa podzavestno vplivom simpatije, antipatije, poznanstva, političnih razlogov itd. Ali dokler se gibljejo te pogreške, prestopki, krivice v zakonitem okvirju, potem jih je treba odpravljati interno, v gledališču ne pa jih obestati na veliki zvon in tako ustvarjati po nepotrebnem nerazpoloženje v javnosti. Do malega vse tozadevne preiskave, izzave po vsakoletnih krizah, so pokazale, da je večina sumničenj in očitkov neutemeljenih, da so obdolžitve pavšalne, da je bilo upravno in gospodarsko poslovanje v redu. Če pa se že spravi ves spor v javnost, potem je treba dati upravi, predvsem upravniku možnost zagovora in obrambe, pa tudi sodnega zasledovanja zalivce njegove osebne časti in uradnega položaja.

Naše gledališče preživlja veliko in nevarno gospodarsko krizo, gre za njegov obstoj, zato ni sedaj prikladen čas za spore, kritiko, izmenno vodilne osebnosti. Predvsem je potrebna izdatna in hitra pomoč države, oblasti, občine in celotne javnosti. V enaki meri je nujna tudi pomoč članstva in čim večja agilnost uprave. Preverjen sem da bodo oblasti in javnost pripre, v tem delu sedanjega upravnika Otona Zupančiča, na čigar ramenih leži vsa odgovornost, ki je glede na položaj, ki ga zavzema v kulturnem življenju našega naroda, večja, kot vsakega drugega Slovenca. Z vsemi sredstvi moramo zabraniti in preprečiti bridko razočaranje, ki bi ga zaradi danih razmer moral doživeti Oton Zupančič, da bi se baš pod njegovim vodstvom zaprla vrata naše visoke kulturne institucije. To je slovenski narod dolžan storiti iz ljubezni do naše kulture in iz spoštovanja do njenega predstavnika Otona Zupančiča.

Op.: V večeršnjih člankih se je vrnilo več tiskovnih napak, tako je zlasti treba med naslov »Gospodarske vestice« popraviti v »Gospodarski svet«.

Vsak dan ena

»Neverjetno, in še se najdejo učenjaki, ki ti trdijo, da so bili naši predniki opice!«

Bivši kancelar prosi za invalidno podporo

VERBAND DER DEUTSCHEN BUCHDRUCKER

Anmeldung zur Invalidenunterstützung

geb. am 26. Juli 1865 in Kaslo

angemeldet am 28. April 1933

Die Gewährung der Unterstützung mit pro Tag 1,00 DM an das obenbenannte Mitglied (Gesetz Nr. 12465) wird am 1 April 1933 ab beantragt

Berlin, am 28. 4. 33

J. Scheidemann

Faksimile izkaznice, s katero prosi zveza nemških tiskarjev pristojno oblast za podporo svojega člana Filipa Scheidemanna, bivšega kancelarja

Vozne olajšave, zletni znaki in razna navodila

Ljubljana, 16. maja. Za I. pokrajinski zlet SKJ v Ljubljani veljajo tele ugodnosti:

Prost prevoz telovadnega člena, naraščajo in dece po železnicah in parnikih v državnih eksploatacijah.

75 odstotni popust za vse vozne cene po železnicah in parnikih v državnih eksploatacijah za članstvo Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

50 odstotni popust na vse vozne cene po železnicah in parnikih v državnih eksploatacijah vsem ostalim udeležencem (očalam) pokrajinskega zleta.

Načelnstvo Saveza SKJ bo dalo na razpolago samo toliko izkaznic za brezplačno vožnjo za telovadnega člana naraščajo in dece, kolikor bo savezno načelnstvo prejelo od žup potrjenih prijavi.

Ugodnosti, ki veljajo za predzletni, naraščajo dan dne 18. junija:

a) prost prevoz po železnici in parobrodih imetnikom brosnata zletnega znaka. Ta znak se bo izdajal samo naraščajo in njih vodnikom.

b) 75 odstotni popust na vozne cene po železnici in parobrodih v zvezi s člansko legitimacijo.

c) ugodnosti 50 odstotnega popusta na vozne cene po železnici in parobrodih so delni vsi posetniki zleta, tudi nečlani.

Ob glavnih zletnih dneh, t. j. od 27. do 29. junija pa veljajo vse vozne olajšave samo za članstvo s srebrnim zletnim znakom.

Zato so izdane legitimacije v treh različnih vrstah:

bele z rdečim pasom za telovadnega člana naraščajo in dece,

bele z modrim pasom za 75 odstotni popust po železnici in parobrodih v drž. eksp.

bele brez pasu za 50 odstotni popust po železnici in parobrodih v drž. eksploataciji.

Zletni znak s pripadajočo legitimacijo in prispevkom za zavarovalno večjo za naraščajo dan Din 12, za glavne zletne dneve Din 27.—

Udeležencem, ki bodo reflektirali na 75 odstotni, odnosno 50 odstotni popust po železnici in parobrodih v drž. eksp. za predzletni dan — dan vožnje in naraščajo — se ne bodo izdajali naraščajo zletni znaki, marveč samo železniške legitimacije po Din 5.

Naraščajo in članstvo ima z zletnim znakom poleg voznih olajšav še druge ugodnosti:

a) naraščajo: brezplačno prenočišče in prost vstop k popoldanskim telovadnim prireditvam na članski tribuni v glavnih zletnih dneh in prost vstop v Narodni muzej.

Zletni odbor je zavaroval vse udeležence za čas zleta in vožnje v Ljubljano in nazaj proti zgodnjim. Zavarovanje velja za naraščajo in glavne zletne dni. Zavarovalnica za primer smrti Din 10.000, zavarovalnica za primer trajne invaliditete Din 20.000.

Zletni znaki so gotovi, železniške legitimacije dotiskane. V interesu vsakega družava je, da si jih prejeto naroči znake in legitimacije ter jih razdeli med prijavljence ter tako razbremeni ogromno delo odseka, ki mu je poverjena razpečava znakov in žel. legitimacij.

Naročila za znake in legitimacije je poslali za naraščajo dan do 1. junija na oranžnih naročilnicah, za glavne zletne dni pa do 15. junija na modrih naročilnicah. Če se bodo društva držala določene roka, bo mogoča pravočasna odprema znakov, navodil in žel. legitimacij.

Vsa naročila se bodo izvršila samo proti vnaprej izvršenemu plačilu ali po povzetju.

Da si prihranijo društva visoke povzete stroške priporočamo, da nakažejo odgovarjajoči znesek v naprej po položnici poštne hranilnice podr. v Ljubljani št. 11820.

Zletni znaki, navodila in železniške legitimacije se naročajo neposredno pri zletnem odboru brez posredovanja žup.

Zletni odbor bo izdal tudi »Navodila« za lažjo orientacijo članstva na zletu v »Navodilih« bo podrobno naveden spored vseh prireditvev in izletov, priložen bo tudi načrt zletnega telovadnega mesta Ljubljane. Ker bodo »Navodila« vsakemu udeležniku zleta nujno potrebna in bo nakade omejena, prosimo bratska društva da nurode obremen z znaki in legitimacijami za »Navodila«, po izredno nizki ceni Din 2.—

Vsi udeleženci zleta, ki nameravajo po zletu privediti izlete v skupinah ali posamič, bodo prejeli posebne legitimacije v zletni pisarni.

Na naročila brez istočasnega nakazila odgovarjajočega zneska se ne bo oziralo niti odgovarjalo!

Češkoslovaški naraščajo in pokrajinskem zletu, Zleta v Ljubljani se udeležijo tudi češkoslovaški sokolski naraščajo do 400 oseb, ki prispeje v Ljubljano 17. junija zvečer. V

S P O R T

Atena: Ilirija 4:2

Da se poveča zanimanje za hazenski sport, se LHP že dalj časa bavi s preureditvijo pravil. Cilj preureditve obstoja v glavnem v zmanjšanju raznih prestopkov in s tem v prečestem ustavljanju igre. Sporedno s tem postaja igra zanimivejša, k čemur pripomore tudi večji igralni prostor. — Strejanje na gol je dopušteno le iz večje razdalje, kot doslej, goli so učinkovitejši in dobre strele pridejo bolj do veljave.

Ze v lanski sezoni se je z uspehom napravil prvi poskus na povečanem igralnem prostoru in z ublaženimi pravili. Pretekli teden se je poizkus ponovil, le da je mesto sedmih igralov nastopilo devet. Uspeh je bil zelo zadovoljiv, igra je ob velikem zanimanju prisotne publike nudila mnogo napetih situacij in sportnega užitka. Vsekakor se zdi, da se bodo nova pravila dobro obnesla. Opaža se le, da jih igralce še ne poznajo ter da niso vajene igrati v povečanem številu. S treningom, prilagoditvami novim pravilom, se bo igra še mnogo spremenila in izboljšala.

Tekma med Ateno in Ilirijo je bila zelo borbeno. V živahnem tempu je potekala iz polja v polje, vendar je Atena imela nekoliko več od igre in ponovno dokazala, da je še vedno najjačja družina v podsavezu. Objeustransko pa se opaža pričetek sezone in pomankanje treninga. Tekmo je sodil zadovoljivo G. Dobret.

Propagandni miting ASK Primorja. Propagandni miting Primorja, ki bi se moral vršiti 13 in 14. t. m. in je bil preložen, bo v soboto 20. t. m. ob 16. in v nedeljo, 21. t. m. dopoldne ob 9. Prijave, ki so prijavnine proste, se sprejemajo na klubov naslov, Tavčarjeva ulica I.III. do sobote 20. t. m. opoldne, oziroma na igrišču pol ure pred pričetkom mitinga. Pravico nastopa imajo verificirani in neverificirani atleti. Tekmovalo se bo v treh skupinah, in sicer: a) juniorji do 16. leta, b) juniorji do 18. leta, c) seniorji. V odmoru nogometne tekme Hašk: Primorje se bo tekla staketa 4x800 m.

Razpis mesta poslovodje. Dosednje sklepu rečne gl. skupščine LNP iz 1932 in sklepu u. o. LNP od 10. maja t. l. razpisu je LNP mesto poslovodje LNP. Računati je, da traja delo dnevno po 2 uri. Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe na LNP, poštni predal 138. Ljubljana, do 23. maja do 18. ure v zaprti kuverti, a v levem kuvertnem kotu naj napišejo veliko črko »P«. V ponudbi je navesti ime in priimek, rojst. ne podatke, narodnost in državljanstvo, šolsko izobrazbo in znanje jezikov, eventualno dedenčno delovanje v sportnih klubih, odnosno v sportnih forumih in višino mesečnega honorarja. — U. o. LNP.

ASK Primorje, SK Maribor, SK Rapid in SK železnica naj pošljejo slike svojih igralcev ali pa slike celega teama v velikosti 8,5x5,5 na »Dubravko« tovarna Novi Sad. Slike teama (moštva) imajo lahko obliko razglednice. LNP objavlja to na mrežni svoje tvornice. LNP, odnosno JNS.

Službene objave Sekcije ZNS. Po sklepu seje upr. odbora sekcije z dne 5. t. m. se pozivajo vsi podsavezni sodniki v območju LNP, da pošljejo v roku 8 dni sekciji predpisano prijavo za savezni sodniški izpit s tako Din 100. Podsavezni sodniki, ki se ne bodo odzvali, bodo črtani, ker je JNS odpravil funkcijo podsaveznih sodnikov. Sodniki naj v svojih referatih o tekmah v bodoče natančno, določeno in razumljivo opišejo vsak incident, ki spada pod kazenski pravilnik JNS da s tem pospešijo in olajšajo postopanje v pristojnih odborih podsaveza. Plenarni sestanek ljubljanskih članov sekcije (saveznih in oodsavznih sodnikov) bo jutri, v četrtek ob 20. v posebni sobi restavracije hotela »Slova«; udeležba obvezna.

SK Korotan (Kranj): SK Bratstvo 5:4 (2:2). Na Jesenicah sta se 14. t. m. prvič srečala zastopnika Gorenjske v prvenstvu, nem tekmovalju V ogorčeni vseskozi napeti borbi te zmagalo boljše in predvsem vztrajnejše moštvo kranjskega Korotana. Obe moštvi sta bili disciplinirani in fair. Glavna odločitev za prvenstvo Gorenjske bo padla v nedeljo v Kranju pri ponovnem srečanju Bratska in Korotana. Črno-rdeči bodo mora" v to borbo vložiti vse svoje moči in znanje da si osvoje obe točki in se s tem kvalificirajo za nadaljnje tekmoval.

nedeljo, 18. junija bodo zjutraj skušnje, nato spredov, popoldne pa nastopi bratski naraščajo pri javni telovadbi. Moški naraščajo bo izvajal proste vaje s palicami IX. vsesokolskega zleta v Pragi, ženski naraščajo pa proste vaje z venčki tudi iz IX. vsesokolskega zleta. Po zletu napravi naraščajo izlet v Bohinj, odkoder se vrne 20. junija v Prago.

Okrožna načelnstva. Načelnstvo Saveza SKJ je potrdilo tale okrožna načelnstva: 1. Ljubljansko okrožje: načelnik br. Mirko Stepišnik, podnačelnik br. Veno Tauffer, načelnica s. Mara Gregorič, podnačelnica s. Hlobec Marija, kamniško okrožje: načelnik br. Merhar Milan, podnačelnik br. Franc Vidmar, načelnica s. Durjava Milena, podnačelnica s. Kovič Minka, dolensko okrožje: načelnik br. Hočvar Stane, podnačelnik br. Fajdiga Franjo, načelnica s. Bogačaj Jadviga, podnačelnica s. Suher Minka, območno okrožje: načelnik br. Urbas Adolf, 1. podnačelnik br. Franc Lado, 2. podnačelnik br. Meršek Franc, načelnica s. Rogale Tina, 1. podnačelnica s. Košuta Mira, 2. podnačelnica s. Gole Marči.

Trak Ljubljanskega Sokola z vižmarskega tabora. Sokolstvo in cenjeno občinstvo opozarjamo, da si ogleda v izložbi modne trgovine Josip Kette na Aleksandrovi cesti razstavljen trak, ki ga je dobil Ljubljanski Sokol 19. maja 1869 na vižmarskem taboru od sestre Franice Koširjeve ter slike, ki jo je poklonil Ljubljanski Sokol »tacenim domorodkam« v zahvalo za poklonjen trak. Na sliki v sredini se dobro vidi edini še živeči član Južnega Sokola brat Peter Graessli. Spominsko slavje na vižmarski tabor se bo vršilo na vnebohod 25. t. m. z velikim sokolskim taborom v Vižmarjih oz. v St. Vidu.

Ta tekma bo najvažnejša od vseh, ki so že kdaj bile v Kranju igrane; zato vzbuja že danes ogromno zanimanje in bo dala rekordno posej publike iz Kranja in ostalih krajev Gorenjske.

Prijave za cross-country v Celju na 10 kilometrov za predhodni pokal SK Jugoslavije na praznik 25. t. m. ob 11. dopoldne na Glaziji, se sprejemajo obnem s prijavnico do 23. t. m. na naslov SK Jugoslavija Celje, Vodnikova ulica 2, in na dan prijave do 9. do pol 11. dopoldne na startu na Glaziji.

ASK Primorje. (Nogometna sekcija) ima danes od 15.30 naprej strogo obvezen trening za prvo skupino. Opozarja se ligino moštvo, da mora biti najkasneje ob 17.30 v garderobi. — Kolesarska sekcija vabi G. Brumet, Saunig, Klopčič, Žerjav A., Kosmin, Vospernik, Bričič, Basin R., Basin A., Siskovčič A., Krušič, Žerjav O. naj pridejo na važen sestanek v Operni kleti danes 17. t. m. ob 20.

TSK Slovan. Jutri ob 20.30 pri Sokolu važna seja centralnega odbora; ob 19.30 pa splošen članski sestanek vseh igralcev zaradi nedeljskih gostovanj. Vabijo se tudi vsi, ki hočejo pristopiti na novo h klubu.

SK Zalog. V nedeljo nastopimo v Domžalah z dvema moštva. Postave: J. Jože, Baben I., Kralj, Taurer I., Kocjančič, Ambrož, Perhavec, Edi, Jaka, Fatur, Hans, II. Butara, Gvido, Boben II., Rešek, Hus, Strah, Mahkovec, Černe Alb., Valenčič, Zidan Stane, Mejač, Rezervi Stajniko in Taurer II. Zbirališče na našem igrišču. Odhod skupen točno ob 13. Kdor bi bil zadržan, naj to javi načelniku sekcije ali kapetanu najkasneje do petka.

Otroci ne bodo več prvaki

Dne 25. t. m. bo v Pragi kongres mednarodne drsalne zveze, ki bo moral rešiti vrsto važnih predlogov, med njimi najbolj zanimivega, po katerem bodo smeli v bodoče nastopati v prvenstvenih tekmah samo drsalci in drsalke, ki so že dovršili 18 let.

V umetnem drsanju pa ta novost prinesla veliko spremembo; če mladina pod 18. leti ne bo smela več na drsalke za prvenstvene naslove, bodo takšni mladostni prvaki sploh izginiti iz javnega sportnega življenja. Res pa je, da bo imel ta sklep največje posledice v umetnem drsanju, kjer so prvaki in prvakinje v otroških letih kar mimosredu odnašali doneče sportne naslove, pisati pa menda še danes ne znajo popolnoma.

Kot primer se nam neboha vsiljuje še zmerom nedosegljiva Norvežanka Sonja Henie. Ko ji je bilo komaj 13 let, je prvič nastopila na javni tekmi, zimski olimpiadi 1. 1924 v Chamonixu, kjer pa se še ni mogla povzeti na vidno mesto. Leto dni pozneje — torej 14 let stara — si je osvoila prvo prvenstvo — oziroma dve naenkrat — ker je poslala lakrat norveška prvakinja nad danami, skupno z Arne Lijon pa tudi prvakinja med pari.

Kar je imel svet prvenstvenih naslovov v umetnem drsanju, vse je pobrala »Sonja«. 1. 1927. — stara je bila torej 16 let — je v Oslu prvič postala svetovna prvakinja in nato si je lovoriko vrela še šestkrat zaporedoma, in sicer v Londonu, Budimpešti, New Yorku, Berlinu, Montreulu in Stockholmu. — še leto dni pozneje — torej 17 letna — je prinesla iz St. Moritza prvo olimpijsko kolajno v zlatu. Stiri leta pozneje je dobila drugo »zlatco« tudi v Lakeplacidu, medtem pa je kar »v zraku« pobasala še trikrat evropsko prvenstvo, 10 krat norveško državno prvenstvo itd. Morda nismo našli vseh; saj jih je toliko, da že Sonja ne ve prav za vse.

Gotovo ni nikogar, ki bi dražestni Sonji — v 10 letni sijajni sportni karieri se je medtem razvila v ljubko mlado damo — zavidal te uspehe; prav tako ne je tudi dvomljivo, ali je preveč mladostna Sonja najboljše popularizirala to sportno panogo. Pri tem se seveda ne sme sklicevati na to, da so nastopi teh mladih talentiranih sportnih sil zmerom privlačni, kar zagotavljajo — nabita igrišča in polne blazine.

Do tod je vse v redu! Toda sportna panoga in sportni voditelji, ki bi sport zojili samo iz srečnih namenov, ne da bi pri tem pazili na duševno in moralno zdravje onih, ki prinašajo sportu denar in popularnost ne bi bili vredni počenega groša. Pri Sonji so šli manzeriji tako daleč, da so neno znanje na drsalah stopnjevali še z efekti iz območja Terpsihore; tako se je Sonja postopoma spremenila v dvomljivo artli-

njo, za katero pravo sportno občinstvo ne kaže več navdušenja.

Danes v Parizu, jutri v Londonu, ledeni dni pozneje v Ameriki, iz metropole v metropolo in z drsalista na drsaliste, takšno življenje ni za otroke, pa če znajo še tako piruete, Morda za cirkuške otroke, pri katerih pa ni sporta, temveč samo težka, pokliena dolžnost.

Zato je prav za prav samo v interesu teh čudežnih otrok v sportu, če bodo v Pragi sklenili, naj ostanejo pri materah vsaj tako dolgo, da bodo sami spoznali razliko med sportom in cirкусom.

Iz življenja na deželi

GORNJA SAVINJSKA DOLINA. Nedavno smo čitali v listih resne svarilne članke o ubijalski psihozi, ki se polasča našega naroda v meturborskem in ptujskem sodnem okraju. V naši lepi Gornji Savinjski dolini čujemo o umorih in ubojih ljudem malokdaj, razvija pa se med našim ljudstvom zato druga podivjanost, morda umetno gojena in podpohvana od raznih tavnih elementov, strastno sovraštvo do politienih ali idejnih nasprotnikov. To sovraštvo se roga vsakemu najprimitivnejšemu pojmu o poštenosti in značajnosti moža. V Gornji Savinjski dolini ne mine skoraj nedelja, da bi zdaj v tej, zdaj v drugi fari ali vasi v zgodnjih jutranjih urah ne zablesteli raz stene pokaati, ne morda samo politične vsebine, temveč tudi plakati, ki z besedami in slikami smešijo in žalijo javne funkcionarje in pripadnike JRKD. Smešijo in blatijo njihovo javno delovanje, ne samo to, temveč tudi njihovo posvečen zasebne zadeve. Zalostno je, da se storile: ne zavedajo podlosti svojega početja! Pomislijo naj, da bi pristali JRKD mogli o njih iznesti še vse hujske stvari, ki se ne dajo opravičiti več z izgovorom o človeški slabosti. Tudi karikaturni bi znali narisati o njih mnogo in boljnih, ko bi se jim ne zdelo tako početje prenzkotno. Čudimo se, da se ne najde nihče, ki bi tem ljudem pojasnil nepravilnost njihovega početja. Saj ga obsojajo vsi pošteni možje, tudi oni iz krogov bivše SLS Čudimo se naši duhovščini, da s svojim molkom to početje svojih somišljenikov tolerira. Ali ne bi bila ona, ki raz prično vodi in vzgaja ljudstvo, najbolj poklicana, pojasniti svojim somišljenikom, da se ne strinja s Kristusovim naukom o ljubezni do bližnjega, če se taka morela propalica potem, ko se je v temni noci prizadevali krasti čast in dobro ime svojemu bližnjemu, v svede s svetoholjskim obrazom v cerkveno klop k službi božji?

SV. JERNEJ PRI LOČAH. Tudi letos je proslavil PRK materinski dan ljubko in prišerno. Deklamacijam in petju je sledila tridejanka Ferda Bobič »V varstvu božjega«. Avtoriu izreka podmladek prišerno zahvalo za dovoljenje uprizoritve 6. t. m. je zborovalo na naši šoli učiteljstvo knjiškega sreza z uspehom in prav zadovoljivo. Sokolska četa predi 18. junija tekmo koscev, bridelke kose so naklepane in čakajo na rez, darila mniko tekmovalce. Tekma bo za naš kraj zanimivost; sosednja bratska društva vabimo na obisk.

SV. KRIZ OB VRKI. V nedeljo smo imeli v šoli pri Sv. Križu ob Krki ustanovni občni zbor društva Rdeči križ ob prav lepi udeležbi, navzočih je bilo 100 ljudi. Priprave je vodil G. učitelj Snigoj Boris. Občnega zbora se je udeležil tudi delegat ljubljanskega oblastnega odbora RK G. Malnarčič Ivan, ki je v svojem predavanju pojasnil, kako plemenito nalogo ima to društvo, ki je razširjeno po vsem svetu. S primeri je dokazal, da je RK prvi povsod, kjer je treba lajšati bedo in gorje. Priporočal je obstajstva, da agnito deluje pri novo ustanovljenem društvu in da ga naj vodi pri njegovem delu in udejstvovanju samo misel, kako pomagati revnim in nesrečnim. G. Malnarčič je žel za svoje predavanje bilo priznanja in odobravanja. Za predsednika društva je bil izvoljen župan in truovec G. Kodrič Josip. Izvršila se je tudi volitev upravnega in nadzorstvenega odbora. G. predsednik se je zahvalil za izvolitev in prosil, da ga članstvo pri dohodnjubnem delu podpira. Naglasil je, da se naj v društvu Rdečega križa zberejo vsi, ki imajo srce za svojega bližnjega brez ozira na katerokoli priprejanje. V društvu naj se dela samo za dobrobit človeštva in naj prenehajo vsi osebni in politični spori. Svoj govor je zaključil z besedam: Brat mi mo, koje vjere bio. Nato se je zaključil lepo uspeli občni zbor. Dolžnost pravega državljanja je, da se čim prej včlan pri društvu, ki ima tako blag in človekoljuben namen.

VIC. Na viški osnovni šoli so v nedeljo proslavili Materinski dan. Prireditev je jako dobro uspela G. upravitelj je vse mamice lepo pozdravil in z zanosom govoril o materah včbe. Nato je bil prizor Anice Černejeve »Mati« šče svoje dete« pod vodstvom gospe Jankovičeve. Mala deca je izvedla svojo vlogo srčkono in brez h'bnio. Sledila je igra »Mati« (dvodijanska). Igra je spisal v režirala gospa Julija Klemenčičeva. Prekrasna je bila. Mamice so bile ginjene do solz. Kaj vse so sišale v tej igri! Simbol matere je bil podan izvrstno. Bil je tudi vzklk na Navšnji dom. spodbuda k sokolskemu delovanju in druge važne stvari. V skromni telovadnici brez kulis je bila prevcata kuhinja, štedil-

Najtoplejše kopalnice v dravski banovini ČATEŠKE TOPLICE pri Brežicah

so odprte od 14. maja t. l. Radioaktivna terma 50 stopinj Celzija zdravi revmatizem, išias in ženske bolezni. V predsezoni popusti. Zahtevajte prospekte! 6345

Specijelni entel oblik, azuriranje, predstnik najhitrejša postrežba, najfinejše delo pri Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Strudel. Vezene raznovrstnih monogramov, perila, zaves, pregarnjal, entlanje, izdelovanje gumbic. Vsiel najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene. 79

Večje stanovanje v prvem nadstropju na Miklošičevi cesti se odda s 1. avgustom. Poizvedbe v Delniški tiskarni. 6034

n'k in vse potrebno. Mat. je kuba in vse je šlo dobro. Čestitamo zlasti G. Klemenčičevi za njeno originalno igro.

Novice s Tolminkesega

Slovenski koncert v cerkvi

Preteklo nedeljo so doživeli naši ljudje na Tolminkem enega izmed redkih lepih dni. V tolminski cerkvi so priredili — slovenski koncert. Cerkev je dobila nove orgle, ki so jih ob tej priliki tudi kolavdirali. Koncert, ki se je vršil popoldne, so vodili glasbeniki Bratuz, Vodopivec in Emil Komel, peli pa so sami tolminski fantje. Na sporedu je bilo devet točk, pesmi, ki so jih uglasbili omenjeni trije glasbeniki, in neka nova kompozicija Janeza Laharnarja. Udeležba je bila naravnost ogromna. Kljub slabemu vremenu, strahu in pomislekom, se je zbralo v cerkvi polno ljudi. Pevci so se postavili na vso moč in ljudem je bilo žal, da je slovenskih pesmi tako kmalu konec. Čeprav so bile vse pesmi izključno verskega značaja, so si ljudje, ko so se trumoma razhajali, želeli, da bi jim tolminski glasbeniki in pevci, še večkrat nudili tak užitek. Vsi vprek pa so se čutili, da je do koncerta sploh prišlo.

Trije poitalijančevalci

Veliko skrbi so v zadnjem času prizadejali šolski deci in njenim staršem novi italijanski kateket in obe učiteljici. Kateket Sertja je uvedel v Tolmino poleg dosedanjih slovenskih italijanske šmarnice. Pri teh morajo peti gojenci Škodnikovega zavoda, ostalim srednješolcem pa je zapovedano, da se jih redno udeležujejo. Dosljej ukazi niso zalegli. Gojenci-pevci prepevajo prazni cerkvi, kajti tudi drugih Tolmincev k italijanskim šmarnicam ni. Se celo italijanski priseljenci so se jim kar nenadoma odrekli. Sertja je divji in se zna nad otroki, ki ima z njimi oprava pri verouku v tolminski in drugih okoliških šolah.

Obe učiteljici pa si na vso moč prizadevata, da bi otrokom čim prej vtepli svojo laško učenost in fašistične manire. Prva je službovala pred dvema letoma v Ruteh pri Volčah in je bila lani »kazensko« premeščena v Podbrdo. Posluževala se je italijanski modernih pedagoških metod in prepelala deco za sleherni slovensko besedo, ki jim je usla iz same zadrege, ko se niti z njo izraziti v sladki domovinski govoricu. Ljudje so se zgrajali in zaman pritoževali. Šele težka žrtev nedolžnega otroka je pripravila tolminsko šolsko oblast, da je spravila učiteljico iz Rut. Prečinčevalca fanta iz Rut, ki ga je v šoli tako hudo pretelepa, da je dobil hude notranje poškodbe, pa so zdravili zdravniku zatem še mesec dni. Učiteljice pa tudi v Podbrdu niso dolgo obdržali. Poslali so jo nazaj in letos je dobila mesto v Poljubnju. Druga je nameščena na Temlnjah pri Grahovem. O njej gre glas, da se v šoli posebno odlikuje s svojo degenerirano pohotnostjo.

Pa tudi sicer izvaja italijansko učiteljstvo na Tolminkem hud pritisk na našo deco. Posebno se trudijo, da bi otroke spravili v »Balillo«. Organiziranim otrokom preskrbijo brezplačno ali po najnižji ceni šolske knjige, jih pošiljajo v počitniške kolonije na morje in drugam. Kdor pa ni organiziran, mora plačevati za vsako učno knjigo po 15 do 20 lir, zlastaja leto za letom v nižjih razredih, se za vsako malenkost kaznuje in izpostavlja vsem mogočim nepriklam. In vendar kljub vsem tem neznosnim razmeram še ni organizirana v »Balilli« niti polovica šolske dece.

SVETOVNO ZNANI RDEČI ZA OBRAZ

Cendre de rose in rouge mandarine

in nadaljnjih dvanajst prekrasnih nijans

BOURJOIS

PARFUMEUR - PARIS

pomenijo dovršenost v negovanju lepote moderne dame, ki se nikdar ne dajo doseči. Slabe potvorbe bi vam mogle povzročiti huda razočaranja.

Bourjois-Parfumeur

izdelovalec modernih kreacij parfemov: SOIR DE PARIS, PRINTEMPS DE PARIS, MON PARFUM, FIANCÉE.

OLA GUAMI

Uživa več decenij zaupanje milijonov ljudi. Dokazano razširjena po vsem svetu.

Modni kangarna sportni ševjot ZA FINE OBLEKE Velika izbira, ugodne cene! R. MIKLAUC »Pri škoftar« L J U B L J A N A

